

Szerkesztőség: Kádóhivatal
és nyomda: Bul. Reg. Ferdin-
and (József Kherceg-ut) 4.
Telefon: 151. Sürgőnycim:
Közlöny. Arad. :: Az Aradi
Nyomda Vállalat tulajdona,
kiadása és rotációs nyomása.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente
1080, félv. 540, negyed-
évre 270, havonta 90 Lej.
Külföldre havonta 50 Lej
több :: Ezves szám 5 Lej.
Vasárnap 6 Lej. :: (Bucur-
estiben 50 bani felár.)
Hirdetések tarifa szerint ::

XLVL éviolyam, 219. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Szombat, 1931. szeptember 26

A genfi csőd

Minden intézmény csupán csak annyit ér, amennyi eredményt a gyakorlati életben produkálni tud. Ah főleg ez a megállapítás az erkölcsi testületek tevékenységének értékelésére nézve, amelynek presztízsét nem a benne szereplő személyiségek társadalmi súlya vagy politikai tekintélye szabja meg, hanem ezek összességének kollektív munkája s ennek a munkának a gyakorlati hatása a külső körülményekre nézve. A genfi Népszövetség kétségkívül nagy tekintélyű államférfiak, közgazdászok, szociológusok és politikusok egyesülése, de hogy a gyakorlatban mennyit ér, azt a közelmúlt napok távol Keleten lejátszódott eseményei mutatták meg.

A nagy nemzetközi Sónhivatal megráadás a japán-kínai konfliktussal szemben még azoknak az embereknek idealista hitét is erősen megingathatta a Népszövetség internacionális erkölcsi erejében és tekintélyében, akik azt a gondolatot dédelgették szeretettel, hogy a nagytehtényű s még nagyobb befolyású közéleti vezetők gyülekezete rendelkezik annyi szuggesztív erővel és helyzeti energiával, hogy bár egy incifinci kis európai konfliktust meg tud akadályozni, ha nagyon nekikészül...

Hát bizony aligha. A genfi gyülekezet gyakorlati jelentősége láthatólag nem több a közmondásbeli szenteltvíznél: nem árt, de nem is használ. A japánok és a kínaiak egyáltalán nem zavartatták magukat arra az üzenetre, hogy csak addig várjanak még egy kissé egymás fejének beverésével, amíg a genfi urak nekikészülődnek, hogy az új kérdés kivizsgálására bár egy bizottságocskát alakítsanak, hanem alaposan nekiláttak a maguk ügyének gyakorlati elintézéséhez. Genfben tehetett óvatos és higgadt kijelentéseket a tokiói delegátus: a ferdeszemű modern japáni csapatok közben éppúgy végiggázoltak Mandzsurián, mintha Genf a világon se lenne és a kínai kiküldött elsrhatta nemzete fájdalmát a külföldi laptudósítóknak, mert a népszövetségi urakat az a becsületes igyekezet foglalta el, hogy minél hihetőbb kommunikét fogalmazzanak arról, miszerint a japán-kínai konfliktus egyáltalán nem nevezhető háborúnak, hiszen csak az egyik részről történik támadás, a kínai csapatok mindenütt visszavonulnak...

Ha nem ismernénk egy ilyen katonai előnyomulást jelentőségét, valóban el is lehetünk volna a Népszövetségnek, hogy pusztán egy játékos hadgyakorlatról van szó a sárgák között: annyira szépen fogalmazták meg azt a bizonyos semmitmondó kis kommunikét.

Azoknak a kínai százezreknek a tragédiája, amelyeket a japán betörés eddig eltiport, tragédiája lett erkölcsileg Genf nimbuszának is. Minden vérnél és emberi szenvedésnél fájdalmasabb valóság a világ közvéleménye és az emberiség hite számára a Népszövetség létezésének és céljának csődje, amely akcióképességének hiányát a kulturországok néptömegeinek közvéleménye elé tárta. A történet azonban csak megerősítik rég hangoztatott véleményünket: a Népszövetség intézménye egy fabrikát sem ér mindaddig, míg a számára kiszabott feladatai keresztülvitelének biztosítására megfelelő számú hadseregek nem állhatnak rendelkezésére. A nyers erőszakkal szemben csak még nyersebb erőszak lehet megfelelő argumentum. Ameddig milliók hadseregeket nem terem díszes genfi palotája köré a saját fegyverkezésébe pusztuló világ, addig az egész népszövetségi intézmény nem lesz egyéb, mint költséges hivataloskodás és puffogó diplomáciai tüzijáték, amelyben — nehogy felriadva a fenyegető valóságra döbbenjenek, — a szavak zsonglörködő rakétaival kápráztatják a különféle nemzetek névtelen embermillióinak szemét. (I.)

Uj Gyulafehérvárt

készít elő a nemzeti-parasztpárt — A párt vezérőbizottságának ülése — Koncentrációs kormányt várnak — Maniu lesz ismét a párt elnöke

Bucurestiből jelentik: A nemzeti-parasztpárt vezérőbizottságának ülésére már Bucur-estibe gyülekeznek a párt vezető tagjai. Igy Popovici Sándor, aki Bécsből jött haza, Pop C. István, Voicu-Nitescu, Madgearu, Maniu, Mihailache, Iunian, Raducanu már megérkeztek. A Lupta szerint az ülésen ismét követelni fogják Maniu pártvezérségét, mert ezt a helvet változtatlanul fönt kívánják tartani számára. Az Adeverul tudni véli, hogy a nemzeti-parasztpárt októberre új Gyulafehérvárt készít elő, a melynek célja ismét az lesz, hogy Maniut a pártvezérség visszavételére kapacitálja.

A Lupta interjút közöl egy nemzeti-parasztpárti korifeussal, aki elsősorban a pártelnökség kérdésével foglalkozott, amely szerinte még teljesen nyílt s egyelőre ez is marad, mert a pártelnöki tisztséget, legalább is egyelőre, betöltetlenül hagyják, még pedig azzal a céllal, hogy ez Maniut illeti meg. A nemzeti-parasztpárt egyébként a nyilatkozat szerint október hónap folyamán Gyulafehérvárt nagygyűlést rendez s Hatiegana Emil már a gyűlés színhelyére is utazott, az előkészületek

megtételére. A párt ezt a nagygyűlést nagyszabású politikai akciók kiindulási pontjául szánta s nagy tervei vannak vele, akárcsak 1926-ban. A nemrégiben még kormányon levő párt egyebekben széleskörű program-módosításra készül s a módosítás alapelve a legszélesebbkörű decentralizáció lesz s nem pedig az autonómia, mint ahogy ezt a kormánypárti sajtó nevezni szereti. A párt a gazdasági kérdésekkel szemben is kategórikus állásfoglalásra készül.

Az Adeverul Iunian most forgalomba került nyilatkozatával kapcsolatosan foglalkozik a koncentrációs kormány kérdésével. Ha a Iorga-kabinet távozik, mint ahogy valószínűleg távozni fog. — Igy fontolgatja a helyzetet a lap — akkor kétségtelenül eljön a koncentráció ideje s ebben a koncentrációban a nemzeti-parasztpárt miniszterei is részt fognak venni. Titulescu nem megy bele semmiféle olyan kombinációba, amely Maniu kihagyásával készült, mert politikai kapcsolatokon túl őszinte barátság fűzi Maniu Gyulához, a nemzeti-parasztpárt volt vezéréhez.

Inflációs hangulat a londoni tőzsdén

Zuhannak az angol állampapírok — Párisban esik a font — Világtörténelmi jelentőségű valutaforradalmat várnak Londonban — Ismét rendkívül feszült a hangulat — Rendkívüli korlátozások a tőzsdeügyletekre —

Londonból jelentik: Az angol állampapírok a mai napon ismét tetemes árfolyam-vesztést szenvedtek és a font is tovább zuhant. Addig míg London New-Yorkkal szemben tegnap 3.80 volt, a mai napon az arány csak 3.49 és félre esett. Ezzel szemben az aranyjegyzés 11 shillinggel emelkedett.

Párisban ma a font árfolyama 87 frankra esett. Berlinben és Bécsben az angol valuta ugyancsak jelentős árfolyamvesztést szenvedett, míg a Magyar Nemzeti Bank a mai napon 2.15 pengővel szállította le a font árfolyamának jegyzését.

Az angol sajtó szerint az angol birodalom a közeli napokban a világtörténelem legjelentősebb valuta-forradalmán fog átteni. Általános az a vélemény, hogy a jövő héten nagyfotosságu reform fog bekövetkezni. Anglia valutájában.

Későbbi jelentések szerint egyébként az

Hir szerint Japán is szakítani akar az aranystandarddal

A londoni tőzsdetanács mai ülésén nagyjelentőségű határozatot hozott, amelyek rendkívüli korlátozásokat tartalmaznak a tőzsdeügyletekre vonatkozólag. A tőzsdetanács elrendelte ugyanis, hogy szeptember hó 26-ától csak készpénzben lefedezett vételi ügyleteket engedélyez, az ügyletkötő felek nem hosszabbíthatják meg ügyleteik terminusait. A határidő-üzleteket a tőzsdetanács szigorúan tiltja, egyben pedig elrendeli, hogy október hó 8-áig az eddigi határidőre kötött üzleteket is likvidálni kell.

A liverpooli gyapottőzsdén az a hír, hogy a japán állam is szakítani készül az aranystandarddal magyaránnyu baisset idézett elő. A gyapottértékek átlagban 43 pontot veszítettek értékeikből. A liverpooli gyapottőzsde idegességének hírére a londoni tőzsde laryhulása még erősebbé változott. A Déli Vaspálya igazgatósága a napokban módosított díjszabását haladéktalanul újabb módosítás alá vette és a tarifát jelentékenyen felemelte.

Macdonald angol miniszterelnök ma délelőtt váratlanul újra Londonba utazott vissza, ahol az angol alsóházban tartott miniszterta-

angol font újabb lanyhulása még intenzívebb vételi ügyleteket eredményezett a mai tőzsde-napon. A lázas hangulat a kontinens felé már majdnem inflációhoz kezd hasonlítani. A font újabb lanyhulását pénzügyi körökben a tovább folyó tökevvisszavonásoknak tulajdonítják, mivel a külföldi angol tőkéket nem érintik a kormány intézkedései és főleg nem akadályozzák, hogy rendelkezésük alatti tőkéjüket el ne vonják a normális forgalomtól. Az angol világcégek lázasan fedezik idegen valutában előbb lekötött külföldi ügyleteiket és általában erős fellendülés észlelhető a nemzetközi arbitráz-forgalomban is. A font értékcsökkenésének tünetéhez azonban jelentős mértékben járul hozzá a baisse-spekuláció is, amelyet eddig még nem sikerült a hivatalos angol pénzügyi köröknek megfékezni. A nemzetközi spekuláció állítólag hatalmas összegű lombard-kölcsönöket vesz fel angol fontban, ami élenk feltűnést kelt a világpiacokon.

nácson elnökölt. Macdonald újabb visszatérését az angol politikai körök a jövő havi választások hírének megerősítéséül kommentálják. A királyt kedden reggelre Londonba várják.

Bucurestiből jelentik: A Banca Nationala részvényei a mai értéktőzsdén 3600 lejről 4000 lejre emelkedtek. A fontsterling árfolyama 680—690 között mozgott.

Budapesti jelentések szerint a Magyar Nemzeti Bank a font értékátszámítását az eddigi 22.40 és 23.40-ről 20 és 21.50-re szállította le. Az aranystandard vesztesége 28%-ot tesz ki.

Ujabb csapás a nyugdíjasokra

Meglepetést keltő rendelet érkezett Aradra — A takarékoság követelményei — Ismét vizsgáznok kell a fiatal tisztviselőknek

Rendelet az aradi tisztviselők nyugdíjaztatásával kapcsolatban

Két feltűnést keltő rendelet érkezett ma délelőtt az aradmegyei prefekturára, amelynek intézkedése bizonyára még sok kommentárt fog maga után vonni, amennyiben egyfelől egzisztenciájukban érinti mindazokat a veterán tisztviselőket, akik már elérkeztek a nyugdíjkorhatár határához, másfelől pedig újabb vizsgák sorsszeszélyének tesz ki fiatal tisztviselőket, egyben felborítva a városok és megyék takarékosági elvekre épített költségvetési tervezeteit. A rendeleteket a következőkben ismertetjük:

Meglepő kormányintézkedések

A rendelet száma: 50.286—31. — Elrendeli, hogy szüntessék meg a nyugdíjazásokat, amelyek az 1929. évi köztisztviselők nyugdíjazásáról szóló törvény kritériumai alapján esedékesek lettek. A rendelet ezenkívül felhívja a Maniu és Mironescu-éra újonc tisztviselőit, hogy jelentkezzenek vizsgára. Az ominózus rendelet teljes szövege:

„Tekintettel arra, hogy a pénzügyminiszter nem állapította meg azokat az alapelveket, melyek szerint az állam és autonóm intézetek tisztviselőit a jövő év költségvetésébe inkadrálja, tisztelettel kérjük, intézkedjenek, hogy szüntessék be a szóbanforgó tisztviselők nyugdíjazását. E rendelkezések az 1925. éven inneni új rendkívüli nyugdíjtörvények kategóriáira vonatkoznak”.

E törvényt felfüggesztő rendeletnek sokáig kihatásai mellett természetesen legérzékenyebben a nyugdíjkorhatárt elért tisztviselőket érinti, akikre az intézkedés direkt is vonatkozik. Már lelkileg beállították magukat a nyugalom és egy életen át tartó munka kipihenésének örömeibe, amikor egyetlen tollvonással tovább szolgálni kényszerítik.

Ugyanígy általános érdekű és meglepő a kormány másik intézkedése, amely az állam és az autonóm intézetek tisztviselőit vizsgára hív-

ja. Előírja, hogy október folyamán általános képesítési vizsgát tartanak az állam levizsgálattal kinevezett és szolgálatban levő tisztviselői számára. Ezt a vizsgát egy vizsgáztató bizottság tartja, amit a belügyminiszterium a megállapított időben és helyre delegál. A vizsga két részből: írásbeli és szóbeli részből áll és a következő tárgyakat írja elő: a román történelem általános ismeretei; általános ismeretek Románia közigazgatási szempontból való földrajzáról; a könyvvezetés alapismeretei és matematikai alapismeretek.

Ez a rendelet még nagyobb meglepetést keltett tisztviselői körökben, mert amíg a nyugdíjazások felfüggesztése csak elodázza a jogokat, addig a képesítési vizsga háttérben leépítési és politikai tendenciák húzódnak meg, tehát kockára teszi az újonnan kinevezett tisztviselők egzisztenciáját. Annnyival inkább gyanús az utóbbi rendelet, mivel főképpen a nemzeti-parasztpárti kormány kinevezettjeinek hiányzik a vizsgája, ugyanis 1929. óta köztisztviselői vizsgát nem tartottak.

Az Aradi Közlöny munkatársának alkalma volt beszélgetni a megyei közigazgatás egyik vezető szakértőjével, aki a fenti rendelkezések jelentőségét az alábbiakban világította meg:

Kiket érint a rendelet?

— A pénzügyminiszter rendelete — mondotta előkelő informátorunk — momentán azokat érinti, akiknek az 1929. évi köztisztviselők nyugdíjazásáról szóló törvény kritériumai alapján nyugdíjazásuk esedékes. Vagyis az 57-ik életévet és a 30 évi szolgálatot betöltő tisztviselőket. Ezeknek a száma jelenleg ismeretlen, tudomásom szerint főként Szatmáron, Szebenben és Kolozsváron vannak ilyenek és természetesen a vidéki közigazgatásban. Mindenesetre lehangolja őket a szolgálat további kötelezettsége, ámbár a nyugdíjasok sorsa sem irigylésre méltó. A miniszter intézkedése ide-

testében didergett. Végre megérkezett a jéghegyi hajadon. Jéghegyi elébe állt:

— Kisasszony, szeretem — mondta neki és reszketett.

A leány hidegen mérte végig, amitől minden csepp vér meghűlt az ereiben.

— Nem hiszek önnek — felelte a leány.

— Mivel bizonyítsam be, hogy imádom?

A leány rövid gondolkodás után felelte:

— Ha elmegy az északi sarkra és elhozza

nekem egy rozsmár agyarárt.

Jéghegyi az északsarki jéghegyekre gondolt és megborzongott.

— Mondja nagysád, minek kell magának

egy rozsmár agyara?

— Az titok — felelte sejtelmesen a széke

leány.

— De mégis. Ebben a szörnyű hidegben.

Nem várhatna vele legalább a jövő nyárig?

— Nem! — felelte jéghegy hangon a

leány. — Ez hát az a nagy szerelem?

— Legalább tavaszig várjon — könyörgött

Jéghegyi.

— Ha nem megy azonnal az északi sarkra

a rozsmáragyaráért, akkor nem is szeret.

Jéghegyi a tenyerébe fujt és így felelt:

— Megyek.

És angol hidegvérrel távozott.

Két hónap múlva Jéghegyi névrokonai, a

sarki jéghegyek társaságában töltötte estéit.

Egész idő alatt nem evett mást, mint fagyaltot,

amit ott készen talált hatalmas adagokban fől-

halmozva.

Az északi sarkon egy sarki hordár állt.

Jéghegyi forró szerelmes levelet küldött vele

ideáljának, de a legforróbb szerelmes levél is

megfagyott a dermesztő hidegben. A hordár

különbön sem adhatta át a levelet, mert utköz-

ben fölfalták a jegesmedvék.

Végül Jéghegyi találkozott egy eszkimó-

val, aki rozsmárhalszáttal kereste kenyerét.

Jéghegyi egy pompás rozsmáragyarárt vásárolt

tőle és boldogan indult hazafelé.

iglenes, valószínűleg a költségvetési törvény véglegesen szabályozza a kérdést, mindenestire más értelemben, mint ahogy azt az 1929. évi törvény előírja. Körülbelül törlők az 1929-es törvényt és visszahelyezik érvényébe a megelőző rendszert. Megjegyzem, hogy a 35 szolgálati éves és 60-ik életéves tisztviselők jogi helyzete sértetlenül marad.”

Az aradi közalkalmazottak sorsa

Argetoianu rendkívüli intézkedésének háttérben — amely különben számos aradvárosi közalkalmazottat érint, — amint éppen mai számunkban számolunk be róla — az állam költségvetési takarékosága áll, ugyanis új nyugdíjazásokkal növelődne a nyugdíjintézet költségvetése. Ez viszont az államot érzékenyen érinti, mert — amióta a nyugdíjalap pénzt kölcsönvette és elhasználta — neki kell gondoskodnia a nyugdíjak folyósításáról. Az új nyugdíjazások emelnék a nyugdíjintézet büdzsáját s ezáltal az állam kifizetési tételőit, ami ellen Argetoianu ugy védekezik, hogy megszünteti a nyugdíjazásokat és tovább fizeteti a megyékkel, községekkel a nyugdíj jogosult tisztviselőket.

Pusztító vihar Máramaros-megyében

A vihar óriási károkat okozott.

Máramarosszigetről jelentik: Máramaros-megyében óriási vihar pusztított. Különösen Dragomirfalva környékén olyan erőre jutott a vihar, hogy annak rombolásai csaknem a legutóbbi temesmegyei mértékű érték el. Zivatar, felhőszakadás alámosta a falusi házakat és több falu valóságban vízben áll. A kései terményben, burgonyában és kukoricában — ezen a vidéken ugyanis későn érik a termés — óriási pusztítást vitt véghez az itéletidő. A burgonyát valósággal kimosta a földből és elsodorta az ár óriási területeken. Telefon, táviró-összeköttetés ezen a vidéken megszakadt. Felsővisó és Borsa vasutvonalain csak késéssel közlekedhettek a vonatok, mert a töltéseket több helyen át kellett javítani. Máramarossziget szegény lakosságát fokozatosan sújtja a kár, amely felületes becslés szerint is milliókra rug.

A rozsmár agyara

Téli novella, tekintettel a hideg időjárásra

Jéghegyi Ottó nagy naplopó és léhűtő volt. Ellopta a napot az égről és a bekövetkezett hidegben hűtötte a leveit.

Ezáltal kegyetlen, hideg idő keletkezett. A csikorgó hideg olyan erősen csikorgott, hogy az emberek majdnem megsüketültek tőle. A háztetőkről és telefondrótokról lepotyogó megfagyott verebeket az uccaseprők alig győzték összesöpörni és megfeszített munkájuktól a hideg verejték ráfagyott az arcukra. Az újságok napról-napra vérfagyasztó híreket közöltek a megfagyott emberekről, és a hírekről az olvasók ereiben meghűlt a vér.

Jéghegyi didergett az uccasarkon és várta a széke lánykát, akit már hetek óta csodált, mikor minden nap ebben az órában ment el ezen a sarkon. Végre meglátta a lányt, akinek korcsolya lógott a karján. Jéghegyi ért vett magán és hideg elszántsággal lépett a lány felé.

— Megengedi, hogy elkisérjem? — kérdezte tőle.

A lány fagyos pillantással mérte végig Jéghegyit és hidegen felelte:

— Majd ha fagy.

Jéghegyi lehűtött illuziókkal, lehorgaszított fejével ment a kaszinóba vacsorázni. Hideg felvágottat rendelt és behűtetett egy üveg pezsgőt. Utóbbit azért, hogy pezsgőbe fojtassa bánatát.

— Jégből van a szíve — sóhajtott magában.

Kint fagyos szél zugott, rázta az ablakokat. Jéghegyi sokáig bánkódott. Végre elhatározta, hogy nem nyugszik bele a helyzetbe és bármilyen áldozatba kerül is, meghódítja a leányt.

Másnap délután újra ott állt a sarkon. Fülét pirosra csípte a fagy az orrát kékre, egész

A viszontlátás lefolyását mellőznünk kell, mert az nem téli novellába való. Elég az hozzá, hogy Jéghegyi kirántotta nadrágzsebéből a rozsmár agyarárt és elégedett mosollyal harsogta:

— Ime elhoztam neked a rozsmár agyarárt az északi sarkról.

— Hogyan szerezted meg? — kérdezte a lány.

— Fogtam a Jeges-tengerben.

— Mivel? Hálóval?

— Dehogy. Szitával. Addig mártogattam a szitát a tengerbe, míg belekerült egy rozsmár. A víz kicsurgott a szitából és a rozsmár tehetetlen volt.

— Pompás fiu vagy — mondta a lány — most már elhiszem, hogy szeretsz.

Erre megtartották az eljegyzést és három nap múlva diszpenzációval az esküvőt is.

Esküvő után autón mentek hazafelé. A megfagyott hó vadul csikorgott a kerekek alatt. De Jéghegyi szívében valami melegség ellensúlyozta a kegyetlen hideget.

— Drágám — szólt ifjú hitvesének — szerelnék valamit kérdezni tőled.

— Beszélj fiacskám — felelte az ujdonsült menyecske — miről van szó.

— Most, hogy megesküdtem, talán megmondhatnád, minek kellett neked a rozsmáragyarárt.

Az asszonyka szende mosollyal válaszolt: — No jól van, megmondom. Most már ugyanis a feleséged vagyok. Új fogakat akarok belőle csináltatni, miután a régi fogsorom már teljesen elromlott...

Jéghegyi ereiben ismét meghűlt a vér. Felelni akart valamit, de az ajkára fagyott a szó. Megállította az autót, hidegen végienézett hitvesén és szó nélkül kiugrott a fagyos téli alkonyatba.

Ez a megoldás ugyanis teljesen lehűtötte.

(—)

DUCA nagyjelentőségű politikai nyilatkozatra készül Aradon

Kombinációk a liberális párt

elnökének aradi látogatása körül — Dr. Marcus Mihály nyilatkozata — A látogatás napja — Nem lesz ünnepélyes fogadtatás

Általános feltűnést keltett a napokban Arad megye politikai köreiben az *Aradi Közlönynek* az a híradása, amelyben jeleztük, hogy a nemzeti liberális-párt elnöke, Ion G. Duca október hó 3-án, szombaton reggel Aradra érkezik. A párt országos elnöke Aradon az eddigi tervek szerint egy teljes napot fog eltölteni, hogy az arad megyei liberális-párt vezetőivel újra felújítsa a személyi kontaktusait és egyéb, nagyjelentőségű direktívákkal lássa el az őszi kampányra nézve a tagozatok vezetőit.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa az érdekes aradi politikai esemény alkalmából felkereste Dr. Marcus Mihály bankvezérigazgatót, az arad megyei liberális-párt elnökét, akinek személyét Arad megye prefektusi székében alkalmas volt megismerni a megye lakossága minden rétegének. Az arad megyei liberális-párttagozat elnöke a párt országos vezetőjének aradi látogatásával kapcsolatosan a következőket mondotta nekünk:

— Az *Aradi Közlönyben* magam is megjelentéssel olvastam a közelgő esemény hírére, hiszen én is csak aznap értesültem a párt országos elnökének aradi látogatásáról. Duca elnök ur magánlevelet intézett hozzám, amelyben jelezte, hogy október hó 3-án Aradra érkezik.

— Van-e valami speciális jelentősége az elnök ur aradi útjának? — kérdeztük.

— A liberális-párt országos elnöke. — mondotta Marcus dr. — mint önök is tudják, a közelmúltban fejezte be besszarábiai útját, amelynek során végiglátogatta a besszarábiai liberális párt szervezeteit. További szándéka az, hogy a besszarábiai uthoz hasonlóan látogassa végig az erdélyi szervezetek tagozatait is. Így kezdi meg körutját nálunk.

— Az aradi nap programjáról érkezett már értesítés?

— A programunk nagy vonásokban már

Magyarország pénzügyi helyzetének szanálása a Népszövetség előtt

Ugron Gábor nyilatkozata — Magyarország rövidesen külföldi segítséget kap — A budapesti tőzsdén megindul a magánforgalom —

Budapestről jelentik: Az egyik pesti lapban ma Ugron Gábornak, a takarékosági bizottság elnökének érdekes nyilatkozata jelent meg. Ugron szerint a Népszövetség pénzügyi bizottsága oly nagy súlyt helyez Magyarország pénzügyi helyzetének szanálására, hogy nem is várja be a Népszövetség legközelebbi ülészakát, hanem a saját felelősségére intézkedik. A pénzügyi bizottságnak ez a lépése is bizonyítja a külföld jóindulatát Magyarország iránt és ennek következtében remélhető, hogy Magyarország rövidesen külföldi segítséget kap. Ez annál is inkább feltételezhető, mivel olyan államok is felajánlották támogatásukat, amelyekre eddig nem is számítottak.

A budapesti tőzsdén egyébként a holnapi nap

Az erdélyi magyar bankok megkapják a negyvennyolc millió lejt

Az összeg felét még a héten kiutalja a Banca Nationala — Gyárfás Elemér kihallgatása Argetoianunál

Bucurestiből jelentik: A Banca Nationala jóváhagyta azt a tervezetet, amelyet az Erdélyi Magyar Bankszindikátus részére kiutalható negyvennyolc millió felosztásáról készítettek. A Banca Nationala máris intézkedett, hogy az összeg felét lehetőleg még a hét folyamán utalják ki a nemzeti bank fiókjai s rövidesen gondoskodás történik az összeg második felének kiutalásáról is.

Gyárfás Elemér szenátor, a szindikátus elnöke fogja a bankoknak megadni a közelebbi

is kialakult — válaszolta kérdéseinkre Marcus dr. tagozati elnök. — Duca elnök ur aradi látogatásának egyáltalán nem lesz politikai propaganda jellege, amennyiben a szokásos nagyarányú tömegdemonstrációk, bankettek az ország gazdasági helyzetére való tekintettel elmaradnak. Magánlevelében mindössze arra kért fel, hogy hívjam össze érkezése napjára az arad megyei pártvezetők valamennyi vezetői tagját, akikkel személyesen kíván értekezni. Minden valószínűség szerint rendkívül érdekes lesz ezuttal is az az expozéja, amely-

Borzalmas kéjgyilkosság Temesváron

Tizennégy késszurással megölték egy leányt — A tettes érintetlenül hagyta a pénzt és az ékszereket — A rendőrség nyomozása

Temesvárról jelentik: A Józsefvárosi rendőrséget ma délben értesítették, hogy a Józsefvárosi Eötvös-uca 23. szám alatt levő házban, borzalmas gyilkosság történt. Roda Sándor rendőrigazgató, Cot Jonel komiszár és dr. Pinteá hatósági orvos röviddel a felfedezés után, megjelent a helyszínen, ahol már nagy tömeg szemlélte a borzalmas látványosságot. A szoba-konyhából álló lakás konyhájában még égett a petróleumlámpa, a konyha kövezetén feküdt a borzalmas sebekkel borított holttest. Dr. Pinteá nagy körültekintéssel vizsgálta a sebeket és megállapította, hogy a holttesten 8-9 centiméter mélységű szurások vannak és a koponya alap is keresztül van szurva. A rendőri bizottság megállapította, hogy a meggyilkolt Szücs Mária moravicai illetőségű prostituált, akit általánosan Mici néven ismertek. Egyedül lakott a lakásban, ahol látogatókat szokott fogadni. Ma reggel 7 órakor a tejes asszony hiába kopogtatott az aj-

ben a gazdasági problémák módoszataira mutat rá a párt szemszögéből Duca. /

— A magam részéről — fejezte be érdekes nyilatkozatát Marcus Mihály dr. — azonnal irtam az országos pártszervezet elnökének, hogy szíveskedjék a programra vonatkozó részletes kívánságait mielőbb közölni velünk, hogy a megfelelő előkészületeket megtehesse. Ettől a válaszából tesszük függővé az aradi fogadtatások részletes programját.

Marcus Mihály dr. tagozati elnök nyilatkozata tulságosan is diplomatikus ahhoz, hogy előre elárulná a liberális-párt erdélyi körútjának igazi jelentőségét. Bizonyos, hogy Duca nem magánkíváncsiságból szánta rá magát, hogy újra elátogasson Aradra, holott alig egy éve, hogy ittjárt. Beavatott liberális körökben úgy tudják, hogy Duca Aradon nagyjelentőségű politikai nyilatkozatra készül, amelyben többek között a párt taktikai állásfoglalásáról is lesz kijelentés a jövőre nézve.

tón. Özvegy Lissi Józsefné segíteni akart a tejes asszonynak és ő is kopogott, majd a kilincsre tette a kezét és akkor észrevette, hogy az ajtó nyitva van. A tejes asszonnal együtt a konyhába ment és edénybe tették a tejet. A leányt nem akarták zavarni, mert azt hitték, hogy fáradtsága miatt nem ébred fel. Tizennégy óra felé Lissinének feltűnt, hogy a leány még nem jelentkezett és belépett a szobába, ahol felfedezte a gyilkosságot. A megjelent bizottság az ágy és az asztal között találta felöltözve a holttestet, alsó teste azonban fel volt takarva és cipő csak egyik lábán volt.

A szoba több helyén a meggyilkolt fejéből kitépett fekete hajcsomó feküdt. A meggyilkolt arca tele volt sulyos, ütéstől eredő kék foltokkal. Az ütések valószínűleg fejszétől, a szurások pedig késtől vagy bajonettől erednek. A koponyán 14 mély késszurást talált a hatósági orvos, amelyeknek nagyrésze a koponyacsontot átfurta. Orvosi megállapítás szerint egyetlen késszurás is feltétlenül halálos volt és a tettes örült vérszomijában nem vette észre, hogy a szerencsétlen leány már halott.

A meggyilkolt ékszere és pénze nem hiányzott. A rendőrség nagy apparátussal nyomoz a titokzatosan végrehajtott gyilkosság tettesének megállapítása céljából.

Négy halálos ítéletet hajtottak végre ma hajnalban

Zágrábról jelentik: Ma hajnalban a horvát fővárosban kettős kivégzés volt. Hranilovic Marko és Soldin Mátyás terroristákat vitték a bitófa alá, akiket Schlegl Antal zágrábi főszerkesztő meggyilkolása miatt ítélték halálra.

Az akasztásokat hajnalban öt órakor a zágrábi törvényszék udvarán hajtották végre. Először Hranilovicot vezették az akasztófa alá és alig negyedóra múlva már Soldin Mátyáson is végrehajtotta a hóhér a halálos ítéletet.

Gerából jelentik: A törvényszék udvarán ma reggel lefejezték két rablógyilkost, a 26 éves Pezzold Richardot, aki az erdőben megfojtott és kirabolt egy 60 éves paraszasszonyt és Köppel 51 éves iparost, aki meggyilkolta második feleségét és házvezetőnőjét is, hogy a biztosítási összeget felvegye utánuk. A két holttestet Köppel a kenyérsütő kemencében megégette. A kivégzéshez meghívtak tanukul tizenkét fedhetetlen polgárt, mint ahogy a törvény előírja. A magdeburgi hóhér három próbukiével gyorsan dolgozott. Először Pezzoldot vitték a vesztőhelyre s tizenöt másodperc múlva a fűrészporos kosárba hullott a feje.

Időközben már kihozták a siralomházból a másik elítéltet. A hóhérlégenyek gyorsan letörték a vért a nyaktőlő bárdjáról s máris vonszolták a vérpad felé a kétszeres gyilkost. Köppel hangosan kiáltott:

— Nem fogadom el az ítéletet, mert ártatlan vagyok! Többet nem szólhatott, a próbék lezörítették a vérpadra és lehullott a bárd.

Az aradi munkanélküli segélyakció ujabb sikere

Arad megye tisztviselői követik a városi tisztviselők példáját és fizetésük egy százalékát ajánlották fel a nyomorgók javára — Az aradi jótékony egyesületek vezetői dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnöknel — A munkanélküliek küldöttsége a városházán —

Ujra átminősítik a városi kertészet alkalmazottait

A természetellenesen korán beköszöntött tél mindjobbán az előtérbe tolja az aradi munkanélküliség kérdésének törvénnyel megoldási módjait. Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnök nagykonceptiójú elképzelése a munkanélküliek felszólalása érdekében nem remélt lendületet nyert akkor, amidőn a városi tisztviselők a város vezetősége által javasolt felszálalékos fizetés hozzájárulás helyett annál kevesebb száz százalékkal többet ajánlottak fel, tehát egy százalékot havi fizetésükből az aradi munkanélküli alap gyarapítására. Az önkéntes felajánlások kezdetén derékasan kivették részüket az aradi Kereskedelmi és Iparkamara tisztviselői is, akik ugyancsak havi egy százalékkal segítik fizetésükből Aradváros vezetőségének akcióját.

Arad megye tisztviselői a nyomorgókért

A mai nap folyamán újabb esemény történt, ami teljes mértékben megérdemli, hogy ehelyütt feljegyezzük. Arad megye tisztviselői kara, úgy az aradi központi organizáció tisztviselői, mint a megye külső, járási tisztviselői kara ugyancsak foglalkozott Radu Cornel dr. akciójával. A megye tisztviselői kara, jüggetlenül attól a körülménytől, hogy a város hivatalos akciójától teljesen kívül állanak, önkéntes és egységes elhatározással határozatilag kimondta, hogy teljes szívvvel-lelékkel csatlakozzék Aradváros tisztviselőkarának példájához és a maga részéről is felajánlja a munkanélküli alap gyarapítására havi fizetésének teljes egy százalékát. Arad megye tisztviselői kara elhatározásáról ma délelőtt értesítette dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnököt, aki hálás köszönetét fejezte ki Arad megye tisztviselői kara képviselőjének, egyben pedig a bejelentést tudomásul vette.

Szükséges megjegyeznünk, hogy Arad megye tisztviselőinek általános állásfoglalása, mellyel csatlakoztak az aradi Kereskedelmi és Iparkamara, valamint Aradváros tisztviselőinek akciójához, nemcsak fejlett szociális gondolkodásokról tesz bizonyosságot, hanem anyagi szempontból is jelentékeny módon növeli a városvezetés rendelkezése alatt álló munkanélküli alapot. Összességében a fizetéseknek egy százaléka magasán meghaladja úgy a városi tisztviselők, mint a kamarai tisztviselők hozzájárulásának összegét, természetesen anélkül azonban, hogy azoknak értékéből bármit is elvenne. Radu dr. interimár-bizottsági elnök most érdeklődéssel várja az aradi és arad megyei gazdasági és kereskedelmi érdekeltségek felajánlásait, amely a képviselőiknek bejelentése szerint semmi esetre sem lesz kisebb az elmúlt évi önkéntes felajánlásoknál. Ezeknek összegét jelentős mértékben fogja növelni az az önkéntes felajánlás is, amely a magánvállalatok tisztviselői karának részéről várható.

Munkanélküli-küldöttség a városházán

Máskülönben ma délelőtt fogadta Radu Cornel dr. az aradi jótékony egyesületek elnök-képviselőit, akik jelentést tettek a Bucarestből hazaérkezett interimár-bizottsági elnöknek a munkanélküli akció jelenlegi állásáról. Saphira Emanoilin és Serbanescu mérnök felesége részletesen beszámoltak a külvárosokban folyó összeírások menetéről, majd a „Wizo” képviselője tett jelentést a kéthetenként megismétlődő jótékony célú tombolaestélyek eddig összegyűlt jövedelméről. Alig távoztak el a hölgyek, amidőn egy ötven tagú munkanélküli küldöttség kért kihallgatást a város vezetőjétől.

A munkanélküliek küldöttsége tulajdonképpen csak ott alakult ki a polgármester kabinetje előtti folyosón, ami már akkor kiderült, amidőn Radu dr. a munkanélküliek meghallgatására kijött a szobájából. A „küldöttség”-nek látható vezetője egyáltalán nem volt

és egyszerre négyen is igyekeztek a bizottsági elnök érdeklődésére feltárni helyzetük térségbevitelét.

— Két napja nem ettünk, uram! — Éljenek a gyermekeink otthon, polgármester ur...! — Ilyen és hasonló felszólalások hangzottak el a polgármesteri titkár előszobájában.

Csakhamar kiderült, hogy a már összeírt munkanélküliek egy csoportja jött érdeklődni a segélyezési akció állása felől és pillanatnyi pénzsegélyt sürgetett az interimár-bizottsági elnöknel.

Radu dr. megértéssel hallgatta végig a panaszokat, majd kijelentette, hogy pénzt senkinek segély címén a város vezetősége nem folyósít, éppen az interimár-bizottság határozata alapján, ezzel szemben közmunkákat finanszíroz és a nehéz téli hónapok beköszöntésével természetbeni segélyben részesíti a munkanélkülieket és azoknak családját.

— Az összeírások azért történtek, — mondotta a küldöttségnek Radu dr. —, hogy az aradi jótékony egyesületek mindenkit felkereshessenek a saját lakóhelyén és a helyszínen győződjenek meg arról, kiknek milyen mértékben kell feltétlenül segíteni. A nyomor

A plasztikus sebészet csodáiról beszél dr. Aufricht Gusztáv, aki hazajött Amerikából

Összeomlott, nyomorék emberekből egészségeseket varázsolnak — Newyorkban díjmentesen szepítik a szegényebb néposztályt — Amerikában bizakodva, optimizmussal nézik a krízist

Rövid három napos látogatásra jött haza Aradra Aufricht Gusztáv dr. Amerikából. Aufricht Gusztáv dr., aki ismert aradi fakereskedő-család sarja, évek előtt ment ki Amerikába, hogy a sebészeti tudomány modern, de annál kultiváltabb ágában, a plasztikus sebészet terén fejtsen ki aktivitást az újvilágban. Aufricht dr. ma három newyorki kórház plasztikus sebészeti osztályának főorvosa. Minden évben hazalátogat néhány napra Aradra, hogy szép, fehérhaju édesanyját megölelje, azután visszaviszi a hajó Amerikába, ahol vár rá a munka, a lázas élettempó...

Aufricht Gusztáv dr. az orvosok kávéházi törzsasztala mellől kelt fel, hogy érdekes dolgokat meséljen el az *Aradi Közlöny* olvasótáborának a modern plasztikai sebészet haladásáról, pótolhatatlan szükségességéről, különösen a mai leromlott gazdasági viszonyok mellett:

— Ma már nemcsak hogy elsőrendű kötelessége minden embernek, hogy külsejét lehetőleg kellemessé és ápolttá tegye, de Amerikában szigorúan büntetik minősítik, ha valaki nem követ el mindent nemcsak jó megjelenése, de jó arberendezése érdekében. A megjelenés fél siker — Amerikában oroszlanrészt kíván a jó megjelenés a sikerből! Newyork városa külön plasztikus sebészeti osztályt állított fel a kórházakban, ahol díjmentesen kezelik a szegény néposztályt. Teljesen átalakítják a jelentkezőket, egészen új embert faragnak belőlük. Lelkileg és testileg összeomlott, megnyomorodott embereket hoznak be a plasztikus sebészetre. Annyira van némelyikük, hogy saját erejéből nem tudna már bevándorozni a kórházba, ezért többnyire hozzátartozóik vagy jóbarátaik hozzák be őket. Ezeket a szerencsétlen embereket azután szépen rendbehozzák.

— Kik látogatják leginkább a plasztikai osztályt?

— A társadalom valamennyi osztályának tagjai. Természetesen legtöbben vannak a filmszínészek, akiknek igazán létkérdés egy-egy szépséghiba eltüntetése. A filmobjektív kegyetlen, a legkisebb ráncot is megmutatja. Azután

Tanító Urak! Szentpétery-féle tankönyvek SANDOR FERENCNÉL.

nagy, mindnyájan tudjuk, de tudnunk kell azt is, hogy vannak mások, akik még sanyarubb viszonyok között kinkódnak. Mindazok számára, akiket a négyzetek javasoltak a helyszíni szemlélés alapján, azoknak azonnal pénzt is adunk, azoknak azonban, akiknek még vannak megélhetési lehetőségeik, tehát nem javasoltak a négyzetek azonnali pénzsegélyt, azoknak meg kell várniuk a közmunkákon való sorakerülésüket.

— Mindenki tudja, hogy a valóságot mondani — jelentette ki Radu dr. — és aki kételkedik benne, módjában van meggyőződni róla! Várják be tehát türelemmel a maguk idejét, mert a város vezetősége és a segélyakció nem térhet el attól az elvtől, amelynek alapján megkezdte munkáját.

Sérelmes intézkedések a városi kertészetben

A munkanélküliek csoportja után a városi kertészet alkalmazottainak küldöttsége járult az elnök elé. Ezek a régi városi alkalmazottak csaknem valamennyien ipari képzettséggel rendelkeznek és ilyen természetű munkakörben is nyerne foglalkoztatást a kertészeti teendőkön felül a város kertészetében. Ennek ellenére eddigi 60—80 kejes napibérüket a kertészet vezetősége éppen a felére szállította le, egyszerűen kerti munkásoknak tüntetvén fel őket. Radu dr. a küldöttség meghallgatása után felszólította valamennyiüket, hogy a benyújtott fizetési listákon feltüntetett minősítésüket közvetlen feletteseiknél korrigáltassák át, mert ebben az esetben valóban helytelenül jártak el velük szemben.

hivatalnokok, ma ugyanis minden hivatalban roppant fontos szerepet játszik a megjelenés. Tanárok, tanítók, elárúsitónok, pincérek, söfförök, diplomaták, no meg újságírók is, de mint páciensek és rengeteg más pályán lévő emberek tömegesen keresik fel a klinikát. Azután jönnek a balesetek áldozatai, különösen autóbalesetekből keletkezett sérüléseket, arccsonttöréseket, hegedéseket kell eltüntetni vagy valamely kiugrott testrészt visszahelyezni.

— Legújában három kórház főorvosi tisztjét tölti be?

— Igen, a városi plasztikus sebészetén kívül a Columbia Universityn is főorvosi minőségben működöm. Ez orvosok továbbképzésére alakult, egyetem jellegével bír. A harmadik kórházban mint konzultáló főorvos működöm. Érdekes ebben az orvosi szakmában az, hogy a gazdasági viszonyok fokozatos leromlása csak növeli azoknak a tömegét, akik plasztikai beavatkozás útján akarnak állást nyerni.

— Meddig marad főorvos ur Aradon?

— Sainálom, de holnap reggel utazom! Innen Németországba megyek, ahol feleségemmel találkozom, aki szintén szüleit ment látogatni. Azután haza — Amerikába! Október 14-ére Newyorkban kell lennem, mivel az amerikai sebészek Newyorkban artandó kongresszusán plasztikai műtétet kell bemutatnom. Emiatt volt olyan rövid aradi tartózkodásom. Nagyon sok jóbarátot és kedves ismerőst nem láthattam viszont az idén, de remélem, jövőre találkozunk! Az édesanyjammal és feleségemmel két hetet Badenben töltöttem, ott pihentem ki az utolsó év munkáimnak fáradalmait. Bizony nehéz az élet Amerikában is, éppen úgy megszenvedjük a gazdasági válságot, mint ideát. De ott van valami a levegőben, ami az öreg Európa légköréből hiányzik: valami nagy bizakodás, optimizmus...

— Ilyen hangulathoz csak jókedvvel láthat az ember ismét munkához. Remélem, hogy mint eddig, továbbra is sikerülni fog megállni a helyemet odaát. Jövőre talán többet mesélhetek Amerikáról, a plasztikus sebészet csodáival kapcsolatban. (—yi)

Olcso, jo es szep bundak

mertek utan a legujabb modellek szerint

NEULANDER E. szucsnel
FISCHER ELIZ - palota.

Szormek legolcsobb beszerzesi forrasa, CONSUM RT. TAGJA. Szombaton csak este nyitva

Az állam tegnap megkezdte az arad-megyei gróf Wenckheim-uradalom és Menyháza-fürdő átvételét

Egy váratlan és meglepetést keltő intézkedés — A borossebesi járás lakossága aggodalommal figyeli az ügy további fejleményeit — Az uradalom kisajátításának bonyodalmai — Hol tartózkodott gróf Wenckheim Frigyesné a kisajátítás ideje alatt?

Menyháza üdülőtelep lesz a CFR. tisztviselői, vagy a munkásbiztosító tagjai részére

Rendkívül érdekes és bizonyos mértékben bonyolult kisajátítási ügynek utolsó felvonása vette kezdetét tegnap. A tegnapi nap folyamán megkezdődött a még 1922-ben kisajátított Menyháza-fürdőnek az állam részéről való átvétele. A fürdő végleges átvételének híre ma már Aradra is elérkezett és széles körökben nagy érdeklődést váltott ki. Különös érdeklődéssel figyeli azonban Menyháza-fürdő sorsát Menyháza és a környékbeli községek lakossága akiknek existenciális problémáját képezi az, hogy milyen sors vár a jövőben a népszerűségnek örvendő fürdőre.

Annak, hogy a fürdőt és az azzal kapcsolatos üzemet, amelyeket mint említettük, még 1922-ben sajátított ki az állam, csak most veszik át. érdekes története van. Ez pedig a következő:

Gróf Wenckheim Frigyesnének, született gróf Wenckheim Krisztinának óriási értékű, nagykiterjedésű uradalma volt Borossebesen és az azt környező falvakban. Ehhez az uradalomhoz tartozott Menyháza-fürdő is. Az uradalom tulajdoni része egyébként erdőségekből állott, amelyek tizenhat község határára terjedtek ki. Gróf Wenckheim Frigyesné uradalma belterjes gazdálkodásra volt berendezve és így négy vízimalommal rendelkezett. Prejstín fűrészgyára volt, Borossebesen márvány-fűrészgyára, Menyházán pedig klimatikus gyógyfürdője. Üzemből tartott ezenkívül az uradalom vas-, mangán-, márvány- és kaviczbányákat, egy mészégető kemencét és Borossebes és Menyháza között egy iparvasutat.

A nagykiterjedésű uradalom által foglalkoztatott üzemek, valamint az erdők kezelése, az uradalomhoz tartozó szántóföldek ugyszólván az egész sebesi járás minden lakosának állandó kenyeret és megélhetést biztosították.

Az agrártörvény rendelkezései

Ezerkilencszáztizennyolc március havában gróf Wenckheim Frigyesné az uradalomból részvénytársaságot alakított, amelyet annak idején az aradi törvényszéknél, mint céghivatalnál be is jegyezték. A grófné borossebesi uradalma a részvénytársaság megalakulásának következtében teljes egészében a részvénytársaság tulajdonává vált.

Mult az idő, az imperianváltozás után megszavazták az agrártörvényt és ennek alapján kisajátították a fent említett részvénytársaság birtokait is. Az elsőfoku agrárbizottság ugyan a szántóföldekből kétszáz holdat, ezenkívül pedig az összes ipari üzemet és Menyháza-fürdőt is mentesítette a kisajátítás alól, de ezt a határozatát később megváltoztatták. Constantinescu akkori földművelésügyi miniszter ugyanis melegen kezdett érdeklődni az uradalom és a menyháza-i fürdő után, mivel arról értesült, hogy a Wenckheim-uradalom nem tartózkodik Romániában és így abszontistának tekinthető.

A megyei agrárbizottság amely elő az ügy az elsőfoku agrárbizottság döntése után

került, határozatával az egész uradalom, az erdőkkel, ipari üzemekkel és Menyháza-fürdővel együtt (néhány borossebesi ház kivételével) kisajátította. A megyei agrárbizottság döntését azzal indokolta, hogy 1918. december elsején az uradalomhoz tartozó ingatlanok tulajdonjoga a telekkönyvben még nem volt átírva a részvénytársaság javára. Minthogy pedig az agrártörvény értelmében a kisajátítás szempontjából az 1918. december elsején fennálló jogi helyzet szolgál alapul, a bizottság azon a véleményen volt, hogy mivel az uradalom tulajdonosa 1918. december elsejétől kezdődőleg megszakítás nélkül Magyarországon, tehát külföldön tartózkodott, — abszontistának tekintendő. Fzen az alapon aztán az uradalom ingatlanait, ipari vállalatát és Menyháza-fürdőt kisajátította. Mindez pedig még 1922-ben történt.

Menyháza-fürdő átvétele

Az ügy pikantériája azonban az, hogy gróf Wenckheim Frigyesné az agrártörvény szerinti ugynevezett kritikus időben — vagyis 1918. december elsejétől 1920. márciusáig — állandóan Ó-kigyóson lakott, amely község hosszabb ideig román megszállás alatt állott. Sőt, Békésmegye, amelyhez Ó-kigyós tartozik, képviselőket és szenátort küldött a román parlamentbe és román prefektusa is volt, Marcus Mihály dr., a Banca Romaneasca aradi fiókja vezérigazgatójának személyében.

Elrabolta fiát egy aradmegyei gazda,

Az elrabolt fiút Aradra hozta és hogy megszerezze vagyonát
vagyonának lemondására kényszerítette — Egy apa és fia adáz harca az aradi törvényszék előtt — Fantasztikus
vádaskodások

Furfangos módon akarta megkaparítani fia vagyonát Russ Aurel alsósímándi vagyonos parasztagda.

Pál nevű fiának, amidőn az megnősült, kiadta örökségét, 48 hold prima földet. A fiatal pár egyideig otthon lakott a családi házban, azonban az apa és a másik két nőtlen testvér, Russ Constantin és István olyan magatartást vettek fel a fiatalokkal szemben, hogy azok elköltöztek az asszony Nagypélen lakó szüleire. Ez az elköltözés érlelte meg a tervet az öreg Russ Aurelben és két fiában, hogyha kell, erőszakkal is visszaszerzik az elköltözött fiútól annak vagyonrészét.

Egy nap megjelentek Nagypélen a fia apósának, Jigán Mihálynak házában. Kihivták Russ Pált s midőn az megjelent, megrohanták, lefoglalták, feltették a velük levő kocsira s formálisan elrabolták.

Bejöttek vele Aradra, elvitték egyik ügyvédi irodába, ahol részint fenyegetésekkel, részint rábeszéléssel elértek, hogy Russ Pál a tulajdonát irt alá, amelyben lemondott a 48 hold földről apja javára.

A különös aktusnak azonban bírói feljelentés lett a folytatása, mert az após unszo-

A megyei agrárbizottság határozatát a Comitetul Agra is jóváhagyta 1923-ban, valójában azonban a kisajátítás ellenére az állam csak a szántóföldeket és az erdőket vette birtokba, míg a fürdő, a bányák és iparvállalatok továbbra is a részvénytársaság kezelésében maradtak. Hogy ez alatt a nyolc év alatt az akták miért és hol pihentek, azt nem lehet tudni. E hó elején aztán a földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben úgy intézkedett, hogy a gróf Wenckheim-féle uradalom átvételét haladéktalanul kezdjék meg. Az átvétellel kapcsolatos tárgyalások meg is indultak és a tegnapi nap folyamán megkezdődött Menyháza-fürdő átvétele.

Annak, hogy a kisajátítás és az átvétel között ily nagy idő telt el, természetesen a fürdő nagy kárát látta. A fürdőigazgatóság nem tudta hogy mikor következik be a fürdőnek az állam részéről való átvétele és így nem is eszközölhetett investíciókat. Ebben az irányban többször is kérdést intéztek a miniszteriumhoz, ahonnan kitérő választ kaptak. A fürdő tehát az állandó bizonytalanság következtében nem fejlődhetett a kellő mértékben. Az pedig, hogy Menyháza-fürdő mégis népszerűvé vált, Gavallik Sándor fáradtságát nem ismerő agilitásának köszönhető.

A környékbeli lakosság érdeke

Az átvétel tehát megkezdődött. A nagy kérdés azonban most az, hogy az állam hogyan fogja a fürdőt kezelni és hogy a lakosoknak fog-e továbbra is keresetet juttatni. Az átadás a környékbeli községeket súlyosan érinti, mivel a községek az uradalomtól községi taxákat inkasszáltak, amelyek tetemes összegeket tettek ki. Az állam természetesen ilyen taxákat nem fog fizetni. Hír szerint az állam Menyháza-fürdőn vagy a CFR-üsztviseleknek kíván üdülőhelyet berendezni, vagy pedig átadja a fürdőt a munkásbiztosítónak, hogy az tagjai számára biztosítson ott pihenést.

Megyeszerte általános érdeklődéssel várják az ügy fejleményeit, hogy milyen sors vár az állami kezelésben Menyházára, hogy továbbra is a jelenlegi vezetőség maradjon meg a fürdő élén és hogy biztosítani fog-e továbbra is az állam keresetet, kenyeret a környék lakosságának?

lására Russ Pál zsarolás címén feljelentette apját és két testvérét.

Az aradi törvényszék a különös perben ma tartotta meg a főtárgyalást. Russ Pál jogi képviselője bejelentette, hogy Russ Aurel és a két fia valósággal terror alatt tartották Alsósímándot, amit bizonyít az a tény is, hogy az aradi törvényszéken négy bünvádi feljelentés is van ellenük. A törvényszék az ítélethirdetést október 25-re halasztotta, mivel előbb át-kéri a többi bünygyi aktákat is tanulmányozás céljából.

Az aradi mozik mai műsora

5. negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: AZ ALVILÁG ÁRNYAI. Kalandor dráma. Harry Piel-lel.

SELECT MOZGÓ: DAVID GOLDER. Dráma. Főszerepben: Harry Baur.

ELITE MOZGÓ: ANGYALKA. Dráma. Főszerepben: Norma Scheerer.

GRADISTE MOZGÓ: MARIANNE. Vigjáték. Mariou Davies-szel.

H I R E K

Az élet tempót diktál

Az élet tempót diktál. Nincs megállás, nincs hátrálás. Az élet rohan. Vissza sohasé, mindig csak előre. Hiszen ugys minden hiába. Egy filmet lehet visszafelé forgatni, de az életet soha! Ma vonatot robbantanak. Huszonhárom halott. Borzasztó. Az első napokban az újságok mást se írnak. Vezércikk. hír, minden arról. Még élesen fáj a halottak emléke. Holnap már csak második oldal jut azoknak, holnapután pedig csak egy rövidke hír. Hallotta, elfogták a tetteseket? Minek a tetteseit? Hja, persze emlékszem, de hisz az már régen volt. Az a vonat...? Volt egy pár halott is, ugye? Mit szól, milyen jól emlékszem?

Ma lesznek egy gyerekembert, rettenetes, nem bírok arra felé se menni, ahol ez történt. Még most is irtózom a helytől. Jónapot. Érdekes, hogy éppen itt találkozzunk! Miért, mi van itt? Nem emlékszik, itt szurták le azt a fiatalembert?! Einye, várjon csak. Igen, hopp már emlékszem. Amiről annyit írtak a lapok? De, hogy lehet ezt így észbe tartani? Észbe?! Hiszen alig egy hete, hogy történt. Egy hete, ugyan ki emlékszik már arra?! Na és az angol font? Az angol font, ja igen, megint rosszul áll. Ja, de azóta sok víz folyt le a Themsen. Már megint bajok vannak. És maga ezen csodálkozik. Micsoda egy maradi ember! Bizony kérem, mert aki 1931-ben élni akar, annak hozzá kell szoknia a tempóhoz. Az élet tempójához!!! B. Gy.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Változékony és csak átmenetileg enyke idő várható, erős szelekkel, időnként megújuló esőkkel.

— **Ismét a Kellog-paktumról tárgyalnak Genfben.** Genfből jelentik: A Népszövetség jogi bizottságában bizonyos fokig megállapodtak a népszövetségi alapokmány és a Kellog-paktum összeegyeztetésére megindult törekvés érdekében. Érdekes, hogy a megállapodás szövegtervezete még azt az intézkedést is megszorította, amely a háboru eszközeinek igénybevételét pár kivételes esetben a népszövetségi alapokmányban megengedettnek nyilvánította eddig.

— **Gyöngül az adóbehajtás.** Bucurestiből jelentik: A pénzügyi kormányzat mindjobban felfeszeml arra, hogy az egyes kerületekben egyre gyengébb az adóbehajtás és sehogyan sem akarja elhinni az adóalanyok elsovadását. Erre vall az az intézkedés, hogy külön inspektorokat küld a kerületekbe a pénzügyminisztérium az adóbehajtás csökkenésének megállítására.

— **Készül a szeszmonopólium.** Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium most felszólította valamennyi testületet, amelynek annak idején a szeszmonopólium tervezetét megküldte, hogy a válaszokat október elsejéig bezárólag feltétlenül juttassák el a pénzügyi kormányhoz, hogy a különböző álláspontok megismerése és figyelembevétele után és alapján megalkothassák a végleges törvényjavaslatot.

Őszi női kabát újdonságok

I. SCHUTZ-nál.

— **Spanyolország megvonja a loqvédelmet a külföldön kötött biztosításoktól.** A spanyol tőkés már a köztársaságot megelőző időben igyekeztek vagyonukat külföldre menteni. Igen sokan biztosítási kötvények formájában vitték ki a vagyonukat külföldre és külföldön kötöttek nagy valuta-biztosítékokat. A spanyol kormány most szigorú intézkedésekkel igyekszik meggátolni azt, hogy a spanyol állampolgárok külföldi intézeteknél, Spanyolország területén kívül vásároljanak kötvényeket és így vagyonuk egy részét így kivigyék az országból. A spanyol kormány rendelete értelmében olyan biztosítási szerződés, amelyet állandóan Spanyolország területén lakó egyén köt olyan biztosítótársasággal, mely Spanyolországban nincsen koncesszionálva, érvénytelen és minden jogi hatályt nélkülöz. Ugyanigy, egy rendelet megakadályozza, hogy a Spanyolországban levő értékek biztosítását külföldre vigyék.

Báró Bohus Zsigmondné százhuszezer lejes kártérítési pert nyert a CFR. ellen

A temesvári Tábla ítélete — A bárónét az Arad—temesvári vonalon egy sorompó sulyosan megsebesítette — Vita a szanatóriumi költségek körül

Ma került a temesvári tábla elé az az érdekes kártérítési per, amelyet báró Bohus Zsigmondné indított a CFR ellen. Báró Bohus Zsigmondné ugyanis három évvel ezelőtt 1928. július 26-án katasztrofális baleset érte. A báróné késő este gróf Zelensky Róbertné és Bohus László társaságában automobilján Arad felé utazott és eközben Mikelaka mellett a Temesvár—aradi vasútvonal keresztezésénél a lecsapódó sorompótól sulyos sérüléseket szenvedett. A vasúti őr ugyanis a sorompót éppen akkor bocsájtotta le, amikor az automobil két karja között volt. Az autó akkor ért a második kar alá, amikor az nagy sebességgel lezuhant és ennek következtében a báróné a fején zúzódásokat szenvedett és ezen kívül a karját is eltörte. Az arisztokrata hölgy hosszabb ideig gyógykezeltette magát az aradi Posgay-szanatóriumban, majd pedig utókezelésre a budapesti Lukács-szanatóriumba utazott.

Bohus báróné kártérítési pert indított a CFR ellen és eleinte 114.300 lej megfizetését követelte a vasutól, majd a törvényszék tárgyalás során az újabb költségek fejében követelését 233.000 lejre emelte föl. Ebben az összegben bent foglalta a budapesti fürdőzés költsége 3380 pengő, vagyis 98.000 lej is. Az aradi törvényszék kimondotta az államvasutak felelősségét, miután helyszíni szemle alkalmával beigazolódott, hogy a sorompó egyik karja elromlott és lebecsátásnál a megengedettnél nagyobb sebességgel zuhant alá, azonban magasnak találta a Posgay-szanatóriumi számláját és azt ötvenezer lejjel csökkentve mindössze 183.000 lejes kártérítést ívelt meg a bárónénak.

A temesvári tábla tárgyaláson a felperes ügyvédje a követelés teljes összegének megítélését kérte a felelősségi bíróságtól, viszont a vasutat képviselő Marcus Vasilie dr. temesvári ügyvéd a kereset elutasítását javasolta azzal érvelve, hogy néhány vasúti alkalmazott figyelmeztette az autó utasait a sorompó hibáira, de ők annak ellenére erőszakolták az átjutást és nagy sebességgel haladtak át a síneken, pedig a forgalmi törvény, szerint vasúti átjárókon minden járműnek lassan kell haladnia. A tábla a maga részéről szintén kimondotta a vasúti felelősségét, de viszont a Lukács-fürdő költségeit nyírbálta meg és végeredményben csupán 120.000 lejes kártérítés megfizetésére kötelezte a vasutat.

— **Glava György aradi helyettes pénzügyigazgató nyugdíjazása.** Beavatott forrásból nyert értesülésünk szerint Glava György aradi helyettes pénzügyigazgatót a minisztérium nyugdíjazta. A kiváló szaktudással rendelkező aradi pénzügyi főtisztviselő ugyanis már három évvel meghaladta az előírt szolgálati időtartamot, amennyiben már harminchárom éve van az állam szolgálatában. Glava Györgyöt már három évvel ezelőtt akarták nyugdíjazni, de ekkor a minisztérium a nyugdíjaztatást megsemmisítette azzal az indoklással, hogy Glava Györgyre, mint nélkülözhetetlen tisztviselőre az aradi pénzügyigazgatóság szükség van. Nem lehetetlen, hogy a minisztérium később ezt a határozatát is meg fogja változtatni, mivel értesülésünk szerint, az aradi pénzügyigazgatóság intervencián fog annak érdekében, hogy Glava György továbbra is posztján maradjon. A helyettes pénzügyigazgató nyugdíjaztatása egyébként november elsejei hatállyal bír.

— **Mihájlovics volt tüzoltóparancsnok kérése a város előtt.** Az interimár bizottság ma délután tárgyalta Mihájlovics Gyula volt aradi tüzoltóparancsnok kérésének ügyét, amelyben a volt városi tüzoltóparancsnok hátralekös ítélményeinek kifizetését kérte. A város vezetősége méltányosnak találván Mihájlovics Gyula kérését, a hátralekös ítélmények kifizetésére megtette a szükséges intézkedéseket.

— **Mayer Kató és László Andor a rádióban.** Sokan hallgatták pénteken este a budapesti stúdió vidám estjének keretében az aradi származású Mayer Kató és az Aradon anynyira népszerű bonvivánt, László Andor magánzómagait. Mayer Kató többek között a „Verebély-lány” kedves tanítónő-áriját adta elő, míg László Andor divatos hangzóival gyönyörködtette a hallgatókat.

— **Felakasztotta magát egy szajkásos katona.** Az ujaradi csendőrség ma jelentést tett az aradi ügyészségnek, hogy Teodin Sava kisszentmiklósi illetőségű katona, aki szabadságra jött haza, ma hajnalban szülei lakásán fejjakasztotta magát s mire tettét észrevették, már kiszüvedett. Az ügyészség a temetési engedélyt megadta.

— **Adót akart fizetni, de ellopták a pénzt.** Kolozsvárról jelentik: Tarkózi Ferenc monostori lakos tegnap a rendőrségen feljelentést tett, hogy az L. számú adóhivatalban ismeretlen tettes kilopatta zsebéből az adófizetésre szánt 4000 lejt. Tarkózi a lopást akkor fedezte fel, amikor fizetni akart. A detektívek előállították az összes ismert kolozsvári zsebmetszőket, azonban a károsult egyikben sem ismerte fel tolvaját.

Hátbaszúrtak egy embert Aradon

Eszméletlen állapotban szállították a közkórházba.

Ma hajnalban a mentők egy több sebből vérző embert szállítottak az aradi közkórházba. Sikerült megállapítani, hogy az illetőt Christin Mihálynak hívják és csak a késő déli órákban tért magához, amikor sikerült kihallgatni. Előadta, hogy este betért a viadukt mellett levő „Három csillag” nevű korcsmába, ahol csendesen iddógált először egy ismerőssel, majd később egyedül. A másik asztalnál egy nagyobb társaság ült, akik már akkor illuminált állapotban voltak. Megjegyzéseket tettek rá, ő azonban nem reagált rájuk, ez ugylátszik, felingerelte őket, mert amikor ő egy három óra felé fizetést és távozott, ők is utána mentek.

A viadukthoz érve, utólérték és megtámadták, egy darabig ütlegelték, ő nem védekezhetett, mert tulerőben voltak. Egyszerre az egyikük kést rántott és a hátába szúrta. A vértől ugylátszik megijedhettek, mert otthagyták Christint és elmenekültek. Christin, akinek különösen a jobbszeme alatt ért ütés fáj, egy darabig vonszolta magát, azután elterült a földön. Később ismét magához tért és hazáig vánszorgott, ahol a mellette lakó sógora vette ápolás alá és sietve kihívta a mentőket, akik a közkórházba szállították. Christin Mihálynak így is szerencséje volt, mert hideg lévén, két kabát volt rajta, egy könnyebb bekecs és egy nehéz bőrkabát és így a kés könnyebben sebezte meg. A késelők kézrekerítésére megindult a nyomozás.

— **Halálozás.** Várad Török Géza földbirtokos folyó hó 25-én hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése vasárnap, f. hó 27-én délután 3 órakor lesz a Str. Consistoriului (v. Batthyány-ucca) 29. sz. gyászházból.

— **A Montessori óvoda** október elsején megnyílik. Felvételtnek gyermekek 3 éves kortól korlátolt számban. Az óvoda vezetését a modern pedagógia és pszichológia elvei irányítják. Bővebbet: Str. Sincal 4. sz. alatt.

— **Az aradi nyomdászok** október 4-ikén vasárnap délután 4 órai kezdettel nagyszabású szüreti mulatságot rendeznek a Gutenberg-Oththonban, melyet reggelig tartó tánc követ. A szüreti mulatság jövedelme a munkanélküli nyomdászok javára fordítatik.

Felekezeti izgatás vádja egy aradmegyei község baptistái ellen

Amikor a lelkész antialkoholista előadást tart és a baptisták zenekara játszik.

Különös botrány játszódott le az aradmegyei Radest községben az elmúlt év júliusában. A község lelkésze, Stereean Ciurgiu konferenciát akart tartani a község lakosságának az alkohol káros hatásáról, azonban előadását nem tarthatta meg, mert a szemközti házban ugyanakkor istentiszteletet tartó baptisták zenekara megzavarta az antialkoholizmusra buzdító szavakat.

A lelkész a baptisták eljárásában felekezeti izgatást és gyűlölködést látott s ezért bűnvádi feljelentést tett a baptisták vezetője Giss Vasilie és három társa ellen. Az aradi törvényszék Hutu-Ionescu-tanácsa ma tárgyalta a vallássértő baptisták ügyét, akik beismerték, hogy a lelkész előadása alatt fuvózenekaruk játszott, azonban vallomásuk szerint ez hozzátartozott az istentisztelethez.

A bíróság nem látta beigazoltnak a vallásellenes izgatás tényét és ezért felmentette a vád és következményei alól a radesti baptisták vezetőit.

Tömeges halál gombamérgezés miatt. Szombathelyről jelentik: A közeli Bükk községben katasztrófális arányú gombamérgezés történt. Az eddigi jelentések arról adnak hírt, hogy a község lakosai közül többen eddig máris irtózatossá gőrcsök közepette kiszenvédtek. A tömeges gombamérgezés híre azonnal hatóságok orvosok szálltak ki a helyszínre, ahol tíz suloysan mérgezett egyént vettek azonnal ápolás alá. Az újabb táviratok szerint ezek közül ötten az esti órákban ugyancsak kiszenvédtek. A halottak száma tehát összesen 10.

A megáradt patakba fulladt egy tizenhétéves leány. Kolozsvárról jelentik: Az ügyészséghez érkezett értesítés szerint a Kolozsmegyei Viságvölgy nevű községben Filip Mária 17 éves leány a Dregánpatakba fulladt. Filip Mária át akart haladni a patakon keresztül vezető pallón, azonban a víz felett elszedült és belezuhant az utóbbi napok esőzéstől megáradt patakba, ahol megfulladt. A holttestét a falusiak halászták ki.

Szikviz- és ásványviz-adó Budapesten. Budapestről jelentik: Hír szerint Varga államtitkár kijelentette, hogy bevezetik a szikviz- és ásványviz-adót. Az új adó literenként 6-8 fillér lesz. Arra való tekintettel, hogy Magyarországon évente 70 millió liter szikvizet és ásványvizet fogyasztanak, az állam újabb négymillió pengő bevételre számít.

Kérem a jószívű emberekhez. Ma délután beállított szerkesztőségünkbe egy cserkészruhába öltözött fiatalember, aki elmondotta, hogy Selejam Rudolfnak hívják, Lupényi illetőségű, foglalkozására nézve cipész, azonban mivel már hosszabb ideje Lupényben munkanélküli áll, elhatározta, hogy Aradra jön, remélve, hogy itt munkát talál. Pénze nem volt és így a nagy utat gyalog volt kénytelen megtenni. Már pár nappal ezelőtt ideérkezett, de sehol sem tudják alkalmazni, mivel nincsen szerszámja. Ruhája egy nadrágból és egy vékony ingből áll és így a nélkülözés mellett még az idő viszontagságainak is ki van téve. Arra kéri a jószívű embereket, hogy egyiket darab felső ruhát, ami esetleg nélkülözni tudnának, juttassák el a Batthyány-ucca 40. szám alá.

Áramszünetelés. A villanytelep igazgatósága értesíti a no. fogyasztóközönseget, hogy nagyobb mérvű javítások miatt f. hó 27-én, vasárnap — kedvező idő estén — az áramszolgáltatás szünetelni fog: Reggel 7 órától 11-ig Str. Mocioni, Str. Ghiba Birta, Str. Marasesti és ezen uccák által határolt részeken, valamint Pernyáában, Ségában, Gájban és Mikalacán. Reggel 7 órától 2-ig Gredisten.

Az Aradi Nyugdíjasok Kölcsonös Szegélyző Egyesületének hivatalos közleménye. Felhívjuk Gömöri Norberit, Csökönyi Albert, özvegy Dénes Péterné, özvegy Heim Ferencné, özvegy Baiint Károlyné, özvegy Mittner Györgyné volt Acsev. nyugdíjasokat, Farkas Károly esküt utólag tett MÁV. fekezőt, valamint özvegy Márk Miklósné született Karácsonyi Borbálát, hogy hivatalos helyiségünkben (volt Szabadság-tér 18. sz., I. emelet) sürgősen jelentkezzenek. Az elnökség.

Aradvárosa diszshelyet adott Lits Antalnak

Kegyelettel adózik Arad az egykori városi tudósító koporsójánál — Egy löbb évtizedes munkásság elismerése — Szombaton délután lesz a temetés

Arad kisebbségi magyar újságíró-társadalma legöregebb aktív tagjának, Lits Antalnak bekövetkezett halála, mely hosszas szenvedéseire hozta meg a végső enyhületet, általános részvétet keltett Aradváros minden társadalmi rétegében, nemzetiségi különbség és egyéb szempontok nélkül egyaránt. Az aradi magyar kisebbségi újságíró-gárda a maga halottjának tekintti az elhunytat, akinek közéleti tevékenységét nemcsak Aradváros társadalma értékelte, de értékelni tudta mindig Aradváros vezetősége is, amelynek régebbi munkáiába aktív módon folyt be.

Az aradi magyar újságírók deputációja ma délelőtt jelent meg Radu Cornel dr. Interimár-bizottsági elnökkel, akinek hivatalos uton is tudomására hozták az aradi újságírógárdát ért veszteséget, egyben pedig hivatkozással az

elhunyt Lits Antal egykori értékes közéleti tevékenységére, arra kérték a város vezetőségét, hogy juttasson megfelelő és méltó örökös nyughelyet az aradi magyar újságírók halottjának.

Radu dr. meleg egvüttérzéssel karolta fel az aradi újságírók együttes akcióját és intézkedésére már délután foglalkozott az elhangzott indítvánnyal Aradváros vezetősége, amely egyhangú határozattal mondotta ki, hogy Lits Antal számára Aradváros diszshelyet ajánldék a felsőtemető elején levő frontján, egyben pedig a szokásos temetkezési taksák fizetési kötelezettségétől ebben az esetben kivételesen eltekint. Lits Antal temetése ma, szombaton délután fél háromkor lesz a felsőtemető halottsházából és minden jel arra vall, hogy Aradváros egész társadalma kivétel nélkül képviseltetni fogja magát Lits Antal örök nyugalomra helyezésénél.

Japán engedekeeny

Enyhült a japán—kínai konfliktus — Japán hajlandó kiüríteni Mandzsuriát. A szovjet jegyzéke a japán hadsereg parancsnokához

Párisból jelentik: A Matin genfi tudósítójának jelentése szerint a japán delegáció megkapta a japán kormány utasítását, amelynek hangja most már engedekeenyebb. Az említett utasításban ugyanis Japán kijelenti, hogy hajlandó Mandzsuriát kiüríteni, azzal a feltétellel, ha a kínai kormány garantálja a japán alattvalók élet- és vagyonbiztonságát.

Karibini jelentés arról számol be, hogy a szovjet jegyzéket küldött a japán csapatok parancsnokához, amelyben kijelentette, hogy nem elégszik meg azzal, hogy Japán nem mu-

lat ellenséges szándékot Oroszországgal szemben, mert barátságatlan magatartásnak kell tartania Csang-Csen megszállását. Így tehát kénytelen a keletkínai vasutat megszállani. Vorosziloff orosz hadügyi népbiztost a mai napra a mandzsuriai határra várják.

Tokiói jelentés szerint a japán hadügyminiszterium ma közleményt adott ki, amely szerint Japán a hadműveleteket befejezte, azonban addig, amíg végleges megegyezés nem jön létre, egy japán katona sem hagyhatja el helyét.

Aradra érkezett Dumitrescu Constantin belügyi vezérfelügyelő, Aradmegye egykori delegált prefektusa,

akinek a nyáron egy véletlen névcsere folytán halálhírért költötték — Az egykori prefektus személyesen jött el megcáfolni a halálhírt, egyben pedig alaposan felülvizsgálja Aradmegye közigazgatását

Ma este ismerős vendég érkezett Bucuresti felől az aradi pályaudvarra. A „vendég”-et ugyan az aradmegyei prefektúra hivatalos autója várta kinn az állomásépület előtt, mivel már a délelőtti folyamán egy hivatalos táviratban jelezte érkezését dr. Lázár Ágoston megyei közigazgatást igazgatónak, aki tudvalevőleg a távollevő Serbanu György dr. megyei prefektust helyettesíti. Aradmegye vendége ugyanis Dumitrescu Constantin belügyminiszteriumi vezérfelügyelő, aki hivatalos minőségében érkezett meg, hogy — htr szerint — Aradmegye adminisztrációját felülvizsgálja.

Érdekes, hogy Dumitrescu Constantin, aki mint olvasóink előtt ismeretes, Aradmegyének, Marsteu Iustin dr. prefektus távozása után huzamosabb ideig volt delegált vezetője s e minőségében Aradmegye lakossága előtt felvilágosított gondolkodásmódjáról és megértéséről tett ismételt tanubizonyságot, értesülésünk szerint maga kérte aradmegyei kiküldetését. Ennek a kérelemmel szokatlan indítóoka van, ami egy sajnálatos gyászessel áll összefüggésben. Amint az *Aradi Közönyben* amakidején megírták, ez év kora-nyarának folyamán Szatmáron hirtelen meghalt egy Dumitrescu Constantin nevű állami tisztviselő, aki a sors véletlen játéka folytán, ugyancsak a belügyminiszterium szolgálatában állott. Egyes lapok

a névcsere észre nem véve, a szatmári Dumitrescut úgy parentálták el, mintha ő lett volna Aradmegyében, még előbb pedig Hunyadvármegyében, ezt követőleg pedig Temesváron az akkor új Iorga-kormány delegált prefektusa. Az igazi Dumitrescu Constantin Bucuresti-i hozzátartozóinak címére számos kondoleációt küldöttek Aradmegyéből is, amelyeket a legnagyobb meglepetéssel maga Dumitrescu belügyi vezérfelügyelő olvasott. Azonnal irt egy pársoros névjegyet Serbanu dr. megyei prefektusnak, amelyben jelezte, hogy nem azonos az elhunyt tisztviselővel és ennek demonstrálására az ősz folyamán meg fogja ragadni az alkalmat, hogy Aradra jöhessen.

Elrabolták Zita mükincseit

Ismeretlen tettesek kifosztották a wartholzi kastélyt.

Bécsből jelentik: A Reichenau melletti Wartholz-kastélyban az elmúlt éjszaka folyamán eddig még ismeretlen betörők garázdálkodtak. A betörők a kastély drága mükincseit őrző kápolnájába hatoltak be, ahol számos értékes régiséget összecsomagoltak és elszállítottak. A veszteség nagysága a mükincsek antik értékében jut inkább kifejezésre és számos elrablott műtárgy Zita egykori magyar királyné magántulajdonát képezi, aki a wartholzi kastélyba adta mükincsei nagyrészét őrizetbe.

Autó és tehervonat karambolja Temesváron

Az autó összetört — Utasainak nem történt bajuk — A sofőr állítólag öngyilkos lett

Temesvárról jelentik: Az éjszaka különös szerencsétlenség történt a bázisai vágyány átjárójánál, amelynek szenvedő hősei szinte csodával határos módon menekültek meg a biztos haláltól.

Éjszaka fél egy órakor az ör lebecsátott a sorompókat, mert tehervonat közeledését jelentették. A tehervonat éppen keresztülhaladt az átjárónál, amikor a Belváros felől nagy sebességgel hajtva megérkezett a 920 Tms. jelzésű taxiautó, amelynek vezetője Vormittag Róbert sofőr, utasa pedig egy hadnagy volt. Az autó vezetője nem láthatta a lebecsátott sorompót, mert teljes erővel nekijáratott úgy, hogy az autó áttört a sorompót és nekirohant a tehervonatra. A gépkocsi szerencsére éppen az egyik vagon élének vágódott neki, amely nagy erővel visszalökte az utasra és ezzel meg is mentette az automobil két utasát.

A szerencsétlenség színhelyén rendőrszem tartózkodott, később pedig az ügyeletes rendőrtisztviselő is megjelent, azonban ekkor már a pályatest mellett csak a tönkretett gépkocsit találták, aminek utasai a szerencsétlenséget követő zavart felhasználva eltűntek a helyszínről. A rendőrség megállapítása szerint Vormittag Róbert sofőr valószínűleg ittas állapotban vezette gépét, mert különben nem lehetett fel, hogy ne vette volna észre a lebecsátott sorompót és a pályatesten keresztülhaladó tehervonatot.

A környéken tartózkodó autóvezetők

Palásthy Irén zsidó apáca-kolostort létesít

Szántó Manó aradi származású karmester primadonnájának fantasztikus terve. — A kolostor karácsonyig felépül.

Palásthy Irénről, aki néhány évvel ezelőtt azzal keltett Budapestten feltűnést, hogy eljárását indítottak ellene tulságosan kivágott ruhája miatt, most rendkívül érdekes hír érkezett. Az Európaszerte ismert magyar primadonna sikereiről nemrégiben számolt be az Aradi Közlöny, amikor is Szántó Manó Aradról elszármazott karmester és zeneszerző beszélt róla. Szántó Manó ugyanis annak a társulatnak a karmestere, amelynek Palásthy Irén a primadonnája és amelynek igazgatója Hans Barths, Palásthy férje.

Palásthy Irén legutóbb adott interjújában egy feltűnést keltő tervről tett említést. Mint kijelentette, élete nagy célja egy zsidó apáca-kolostor létesítése.

— Ottthon akarok adni azoknak a szerencsétleneknek, akik csalódtak az életben, csalódtak szerelmükben és az élettől sem várnak semmit — mondta Palásthy Irén. Nem furcsa-e, hogy csak azok a nők vonulnának kolostorba, akik nem zsidók. Én szentéletű dédanyám emlékének tiszteletére tervezem ezt a kolostort, amit egyszerű zsidó néven Bajle. Kolacinnak hívták. A kolostort 300 zsidó nővér számára tervezem, férfi nem lépheti át szent küszöbét, aki ide lép, örökre leszámolt az élettől. Az apácák gyülekezefében csak a zárda rabbija jelenthet meg ima alkalmával. Már összeköttetésbe is léptem néhány emberbaráttal, akik lelkesen felkarolták tervemet. Most még zsidó tudósokkal lépek összeköttetésbe és remélem, hogy karácsonyig sikerül a zsidó apáca-kolostor megvalósítanom.

körében az a hír terjedt el, hogy Vormittag sofőr a szerencsétlenség után öngyilkosságot akart elkövetni és a Begába ugrott, azonban a rendőrség erről nem kapott hivatalos jelentést. Eppen ezért Chemitzky komiszárus az első kerületi rendőrségre idézte a sofőrt, — akinek különben eddig még nem akadtak nyomára —, hogy kihallgatásával tisztázza az éjszakai szerencsétlenség részleteit. Értesítették a bérautó tulajdonosát is, Merle Károly gyárvárosi Távirda-ucca 36. szám alatti lakost, aki reggel gondoskodott, hogy az erősen megrongált autót elvontassák a szerencsétlenség színhelyéről.

Bucurestibe utazó olvasóink figyelmébe!

Az „Aradi Közlöny“ Bucurestiben a következő újságkioszkokban kapható:

- „Hotel Stanescu“-val szemben (Str. Regalan)
- Calea Victoriei, Picadilly-kávéházzal szemben
- Calea Victoriei és Bulevardul Academiei mindkét sarkán
- „Athene Palace“ szállodával szemben levő sarokbódében
- „Grand Hotel“-lel szemben, a főposta sarkán

SPORT KÖZLÖNY

A váradai egyesületek lemondották a Herbay-bajnokságban való részvételüket Erthototlen a nagyváradai egyesületek magatartása — A NAC, Törekvés és Crisana helyett a kolozsvári ércsapatok és az UDR a bajnokság valószínű résztvevői

Ferdinánd György, a Herbay-bajnokság intéző-bizottságának elnöke ma táviratot kapott Váradról, amelyben az ottani érdekelt klubok: a NAC, Törekvés és Crisana közli, hogy nem kívának részt venni a Herbay-bajnokságért folyó küzdelemben. Ez a távirat — bár váratlanul jött — nem érinti tragikusan a bajnokságot, mert előzőleg számoltak a váradai klubok visszavonulásával. A váradai klubok közismerten hanyag és ferde gondolkodású vezetői most sem voltak képesek az egyenes uton járni. Az ország sportjának Várad ismert pontja. Eddig még nem volt olyan eset, hogy az ottani klubok a szabályoknak megfelelően cselekedtek volna és a megtörtént dolgokért a felelősséget vállalják. Itt is, a Herbay-bajnokság megbeszélésének alkalmával Várad egy megbízottal, Feketével, a Crisana intézőjével képviselték magukat.

Feketének a másik két klubtól, a NAC-tól és a Törekvéstől szabályos írásbeli meghatalmazása volt és ennek alapján vett részt a tárgyalásban. A megállapodást az írásbeli felhatalmazás értelmében egy a saját egyesülete, mint a másik két klub nevében elfogadta és alá is írta. A szabályok és szokások értelmében így Várad részéről is kötelezővé vált a megállapodás. Ezen az alakuló ülésen sorsolták ki a bajnokságot is és az első vasárnapra a helyi Derbyt, a NAC és a Törekvés közötti találkozást tűzték ki. A mérkőzést le is játszották, de már előzőleg írták az ottani lapok, hogy a váradai egyesületek nem hagynak maguknak előírt, ők ugyan játszanak, de nem a Herbay-bajnokságért. Már ekkor nyilvánvalóvá vált, hogy Váradal — mint rendszeren — most is baj lesz. Most vasárnapra az AMTE-nak kellett volna Váradon játszani a Crisánával, viszont a másik váradai csapatnak, a Törekvésnek Temesvárott a

TAC-al kellett volna összemérni az erejét. Az AMTE három táviratot is menesztett a Crisánához, de természetesen, hogy a Crisana a fülét sem mozgatta a kérő táviratra.

Ugyanez volt a helyzet Temesvárott is. A váradai klubok az utolsó percig bizonytalanságban hagyták a többi egyesületeket, míg eszükbe jutott, hogy mégis illik a táviratra választ küldeni. A válasz, amely a váradai egyesületek mentalitására vall, lemondó volt. A lemondást nem igen bánják Aradon, hisz a váradai csapatok közül legutóbb a NAC és a Törekvés jártak itt és mindkét vasárnapon a váradai csapatok jóvoltából kínos botránynak volt szemtanuja az aradi közönség. A Törekvés botránynos viselkedése, majd a NAC szégyenteljes levonulása kellemetlen emléket hagytak hátra. Ugyáltszik, hogy a „verhetetlen“ NAC és társai félnek az aradi és temesvári ellenfelektől, úgy hiszik, hogy a Ripensia mellett nincs sok keresnivalójuk és így akarják a nemlétező váradai hegemonia illúzióját tovább is tartani. A bajnokság azért a maga útján megy tovább. A váradai csapatok kiválása után így három aradi és három temesvári csapat küzd a nagy erkölcsi és anyagi értékkel bíró díjért. Valószínűnek látszik, hogy a régebbi kilences létszám mégis megmarad, mert a váradai egyesületek helyett az országos bajnok, a resicai UDR és a kolozsvári Universitatea, valamint a Romania fognak játszani a pontokra menő küzdelemben.

Az AMTE-Crisana és a Törekvés-TAC-mérkőzések elmaradása miatt csak egy meccset játszanak a Herbay-bajnokságért. Ennek az összecsapásnak színhelye Arad lesz, ugyanis itt mérkőzik meg a jelenleg legjobb formában lévő aradi együttes, az AAC a Ripensival. A mérkőzést nagy érdeklődés előzi meg.

Belejezödtek a román tennisz-bajnokságok

Bucurestiből jelentik: Az országos tennisz-bajnokságok befejezését nyertek. A döntőküzdelmek eredményei a következők: Férfi egyes. Középdöntő: Mishs-Botez 2:6, 6:3, 7:5, 6:2. Férfipáros középdöntő: Cantacuzino, Botez-Krupensky, Hamburger 6:2, 4:6, 8:6. Bunea, Réti-Mishk, Poulieff 6:4, 7:5, 10:2. A verseny legnagyobb szenzációja. Női egyes döntő: Zisovits-Golescu 9:7, 6:2. Vegyes páros: Golescu, Poulieff-Ronea, Réti 6:2, 6:4. Zisovits, Misu-Fülöp, Bunea 6:2, 6:4. Caracostea, Hamburger-Schlosser, San Galli 6:3, 2:6, 6:4. Aszlán Baba, Botez-Somogyi Klári, Krupensky 9:7, 6:2. Nőipáros döntőküzdelmek: Zisovits Lenke, Schlosserné-Aszlán Baba, Somogyi Klári 6:3, 6:3.

O A prágai Sparta szovjetországi turát készít elő. Érdekes hírt közöl egy madridi sportlap. A lap szerint a Sparta tárgyalásokban van több oroszországi egyesülettel egy nagyobb tura lebonyolítása érdekében. A tura-tárgyalások a legjobb mederben haladnak és így minden valószínűség szerint a Sparta még ez év decemberében orosz földön fogja rugni a labdát.

O A Vasas-Kispest első ligabeli bajnoki mérkőzés kerül lebonyolításra szombaton Budapesten, a lóversenytéri pályán.

O Iváncsics Mihály magyar futballbíró meghívást kapott Szófiából, az ott lebonyolításra kerülő Balkán-kupa mérkőzések levezetésére.

TARKA ESEMENYEK

Chaplin nem akar beszélni Maryról,
a magyar menyasszonyáról

A Daily Mail röpitette először világgá azt a szenzációt, hogy Chaplin elfogadta Reeves Mary kisasszonyt, egy budapesti származású magyar leányt. A híres filmszínész ennek a hölgynek a társaságában töltötte Biarritzban szabadságát. Chaplint most Londonban meginterviewolta a Daily Mail munkatársa erről a titokzatos Maryról.

— Elhozta magával Angliába?

— Nem.

— Látni fogjuk filmen a titokzatos Maryt?

— Nem tudom.

— Gondolja, hogy nagystilű filmszínész nő lesz belőle?

— Ez mindig utólag derül ki.

A hírlapíró még egy kérdést intézett Chaplinhez:

— Elveszi feleségül a kisasszonyt?

Chaplin erre nem válaszolt. Hallgatott, mint Ghandi a hétfői napokon.

Évi egymillió frank gázt fog kapni a világ legjobb tenniszjátékosa, Topping, az ismert amerikai impresszárió összegyűjti a világ nagy tenniszjátékosait. A leghíresebb amatőrök kapnak fényes ajánlatokat, Cochet hír szerint már meg is állapodott az impresszárióval. Hároméves szerződést kap és évi egymillió frank garanciát. A beavattottak szerint Cochet a tavasszal már mint professzionista jelenik meg a tennispályán.

Közeleg egy újabb jégkorszak. A svéd meteorológiai intézet vezetője érdekes tanulmányt tett közzé a legnagyobb svéd tudományos folyóiratban, mely behatóan foglalkozik a mai uralkodó időjárás viszonyokkal. — Tanulmányában kifejti, hogy Svédország temperaturája állandó esési tendenciát mutat az utolsó évtized alatt és telei egyre hidegebbek lesznek. Ennek magyarázatát összeköti azzal a ténnyel, hogy az utolsó tíz év alatt a Golf áramlat is lényegesen lehűlt az azelőtti hőmérsékletéhez viszonyítva. Végül megállapítja, hogy a föld két végénél egy újabb jégkorszak felé halad, mely a negyedik lesz, mi évmilliók folyamán a föld látott. Ennek következménye megint az lehet, hogy a sarki pólusok más helyre kerülhetnek és az egyenlítő fekvése is megváltozhat, miáltal előállhat az a körülmény, hogy a mai sarkvidékek lesznek a mai Európa és Amerika szerepéről, hol az emberek a klimatikus viszonyok előnyös voltánál fogva élni fognak tudni. Ez az állítás nem is olyan lehetetlen, ha meggondoljuk, hogy már volt a föld életében olyan korszak, mikor a mai északi és déli sark tropikus vegetációval rendelkezett, mert ezt bizonyítják a sarkvidékek gazdag szénkészletei, melyek tudvalevőleg nagy növényi élet föld alá kerüléséből származhatnak csak.

HETVEN ÉVES NŐT TIPPENELNEK A LEGSZEBB SZEMEK VERSENYÉNEK GYŐZTESEKÉNT. Október 3-ikán érdekes verseny lesz Párisban. Egy jótékony célú néppünepély keretében megrendezi a legszebb női szempár versenyét. A komité elnöke maga a főpolgármester, aki nyilatkozott erről a szokatlan szépségversenyéről és kijelentette, hogy több ezer francia nő fog pályázni az első díjra. A versenyben sem a szépség, sem a kor nem számít és így az idősebb éviáratú csunya nők is szép számmal jelentkeznek. A titkos tipp egy 70 esztendőes asszony, aki hír szerint megnyeri az első díjat.

A Niagara perselye. Régi szokás, hogy a Niagara-t látogató turisták pénzdarabokat dobálnak a zuhatagba. Tracey G. Levec, a zuhatagra felügyelő hivatal vezetője most nyilatkozott az egyik amerikai lapban, hogy a gazdasági depresszió hatása ebben a régi szokásban is érezhető. A turisták ugyanis ma már csak ritkán dobznak pénzt a zuhatag „perselyébe.” A pénzdarabokat a múltban a Lusa szigetről szokták a sebes vízbe dobni. Ezen a helyen ugyanis egy süppedés van. Ezt a süppedést nevezték el tréfásan a Niagara perselyének.

KI A LEGNAGYOBB? Bécsben a Müllerdorferstrasse egyik vendéglőjében érdekes verseny folyt le: az a kérdés került eldöntésre, ki a legmagasabb és a legnehezebb bécsi ember. Egymásután vonultak fel a vendéglőben a bécsi góllátok. Az első díjat egy két méter öt és fél centiméter magas bécsi lönyvelő nyerte el, míg konkurrensa, aki fél centiméterrel alacsonyabb nálánál, a második díjazott lett. A kövérsegi pálmát egy Schlesinger nevű mészáros nyerte el, akinek testsúlya száznyolcvanöt kiló.

ARADVÁROS NYUGDIJAZZA

Több közrend-
őrt nyugdíjba az ötvenhét éven felüli tisztviselőit
küldött — Megszűnik a kereskedelmi iskola segélyezése — A város szónollatása

Aradváros Interimár bizottsága ma délutáni ülésén számos adminisztratív ügyet tárgyalt. Ezenfelül miniszteriumi rendelkezés nyomán elhatározta azon városi alkalmazottak és tisztviselők nyugdíjaztatását, akik 57. életévüket betöltötték. Az interimár bizottság tudomásul vette, hogy Kolarov Gheorghe közrendőr 25 évi, Kovács Max 35 évi, Varga Miklós 16 évi, dr. Pop Aurel 30 évi, Pap Emerik 30 évi, Urdi Ferenc 11 és fél évi, Selejan Radu 20 évi, Popovici Gheorghe 11 évi, Mészáros József 30 évi és Dán György 18 évi közszolgálat után a nyugdíjállományba léptek át.

A gazdasági ügyosztály több kisebb jelentőségű árlejtés ügyét referálta ezután. A bizottság elhatározta, hogy a város tulajdonát képező ócskavaskészletre újabb árlejtést ír ki. A vágóhídi 5 magazin felépítésére egy négyezer lejes ajánlat érkezett, amely elfogadhatatlan, ezért új árlejtést ir-

taék ki.

Az interimár bizottság ezután elhatározta, hogy az aradi kereskedelmi iskola számára folyósított segélyt, amely évente a félmillió lejt is meghaladta, a minisztérium intervenciójára beszünteti, mivel nincs a város abban a helyzetben, hogy ilyen arányú szubvenciókat folyósíthasson.

Tripa főmérnök előadta, hogy a város szénellátásának szükségletére eddig két ajánlat érkezett: egyik a Lupenitől, a másik a bucuresti-i Lasso-cégtől. A vezetőség elhatározta, hogy ez évben csupán 70 vagon szenet vásárol be és ezt a rendelését a két ajánlattevő cég között egyenlő arányban fogja megosztani. Ezzel összefüggőleg hozta a város vezetősége a tisztviselők tudomására hogy a gázgyár területén 300 vagon koksz áll a tisztviselők koksz-szükségletének rendelkezésére, amelyet a 2.60 lejes napi áron alul, így kilónként 1.90 lejes áron árusítanak ki.

„Ugy megyünk a halálba,
mintha esküvőnkre mennénk!”

Megdöbbenő kettős szerelmi tragédia Nagyváradon — Meg kellett halniok,
mert a fiu szülei ellenezték házasságukat — A nagyvárad husiparosok
elnökének fia megölte szerelmesét és öngyilkos lett

Megható szerelmi tragédia tartja izgalomban Nagyvárad társadalmát. Robitsek Andor 22 éves fiatalember és Lakatos Margit 24 éves elvált asszony közös elhatározással mentek a halálba, mert nem bírták tovább az élet terhét. Az általános részvétet keltett szerelmi dráma előzményei a következők:

Robitsek Andor, a nagyvárad husiparosok elnökének fia volt, jómódu zsidó család gyermeke. Egy egész világ előítéletei, felfogásai és ellentéte választotta el Lakatos Margittól, aki egyszerű keresztény proletár-család gyermeke, napestig robotolt, inkasszált, számlákat kézbesített, hogy mint elvált asszony tisztességesen meg tudjon élni. A fiu szülei hallani sem akartak Robitsek Andor érzelmeiről, melyek pedig napról-napra erősödtek Lakatos Margit iránt.

Robitsek Andor bevonult katonának, Lugosra helyezték, de nem sokáig bírta a távollétet, könyörgött apjának, hogy helyeztesse vissza Nagyváradra. Az apa megígérte, hogy

viSSzahozza a fiut, ha az becsületszavát adja, hogy szakít szerelmével. A fiatalember igéretet tett, csakhogy visszakerülhessen Nagyváradra, azonban első útja szerelméhez vezetett.

Egy hónap előtt aztán hazatért a Robitsek-fiu. Szabadságot kapott és ezt a hónapos szabadságot a legnagyobb boldogságban töltötte el Lakatos Margittal. Azonban tegnap egy kínos incidens zavarta meg a fiatalok boldogságát. Lakatos Margit és Robitsek Bandi villamoson igyekeztek az asszony lakására, amikor az egyik megállónál felszállt a fiu édesanyja, aki ellenséges tekintettel fixtrozta az asszonyt. A fiatalasszony a legközelebbi megállónál leszállt és el sem köszönt a fiutól, akif roppant bántott az eset.

Lakatos Margit délután ismét bement rendes munkahelyére, majd este hét óra után jókedvűen ment haza. Lakásadónőjének elmondotta, hogy halálosan szereti a „Bandit”, jobban mint valaha és szívesen meghallgna vele együtt. Kilenc óra után azután hallották csapódni a kaput, amint Robitsek Bandi megérkezett és bement Lakatos Margithoz. Többé senki sem látta élve őket...

Réggel Lakatos Margit nővére kopogtatott huga ajtaján s mivel többszöri kopogtatásra se kapott választ, fellármázta a ház lakóit, akik azután kövekkel bezúzták az üvegtető ablakát. Amikor látták, hogy a szobában sötét van és a kulcs a zárban maradt, rosszat sejtettek. Kinyitották az ajtót és a félhomályos szobában rémülten vették észre, hogy a fiatalok az ágyban fekszenek egymás mellett, a nárnákat és a paplant vér borítja. Lakatos Margit és Robitsek Bandi állott halántékkal, levetkőzve feleltek az ágyban. A revolver lecsúszott a két halott közé...

Azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan egy rendőrkomiszár szállt ki a helyszínre. A vizsgálat során megtalálták Lakatos Margit naplójegyzeteit, melyek meglepő öntudatossággal, megfontoltsággal és megvető cinizmussal jelentik be a kettős szerelmi dráma finálétját. A naplójegyzetekeken kívül kis papírszeletekre a következő felírásokat rótt a végzetes éjszakan Lakatos Margit:

— Ugy megyünk a halálba, mintha esküvőnkre mennénk. Boldogan halunk meg, mert nagyon szeretjük egymást!

Egy másikban kéri hozzáfartozóit, hogy ne költsenek sokat temetésére, hiszen van elég munkanélküli, akik kiviszik egyszerű temetését a temetőbe. Csak egymás mellett szeretnének fekiidni, ezt Robitsek Andor is hangsúlyozza bucsulevelésében. A kettős szerelmi dráma nagy megdöbbenést keltett Váradon.

E hó végéig

INGYEN KAPJA

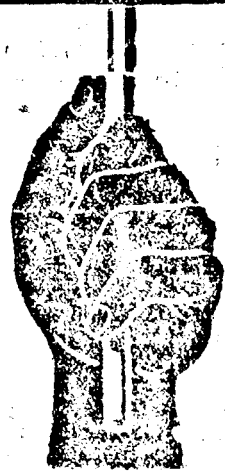
a 46 év óta fennálló

ARADI KÖZLÖNY-t

ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak

1931. október hó 1-től számítjuk.

Bárki mindent kap

teljes megelégedésére és biztos jó eredményt ér el, ha most ősszel szükségletét jácint-, tulipán- és egyéb pompás virághagymákban hollandiából, továbbá főzelék-, virág- és mezőgazdasági magvait, növényeit, legnemesebb rózsaait MÜHLE ÁRPÁD óngnól, udvari szállító, magkereskedés és kertészeti telepén, TIMISOARA III/2. (Állapított 1875). szerzi be. - Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

RÁDIÓ KÖZLÖNY

Rovatvezető: Sztolár Jenő

A „Telehor“

Igy nevezte el Mihály Dénes, a Berlinben élő magyar feltaláló, a saját rendszerű „távolbalátót“, amellyel világszerte nagy feltűnést keltett.

Mint ismeretes, ennek a készüléknek a segítségével, a mikrofon előtt szereplő személyeket nem csak hallani, hanem látni is lehet. A képek, igaz még sok kívánni valót hagynak maguk után, de elég élesek, s az arcvonások is jól kivehetők.

Már kb. egy éve, hogy Vértes rádiócég laboratóriumában összeállítottam egy távolbalátó készüléket, amellyel nagyon szép eredménnyel kísérhettem figyelemmel úgy a német, mint az angol távolbalátási kísérleteket.

Nagyon érdekes, s számomra felejthetetlen élmény volt amikor először helyeztem üzembe a készüléket.

Londonra volt állítva, nálunk éjjelután 2 órakor, a Big-Ben hangja után az angol spiker jelenti, hogy megkezdődik a Baird-rendszerű képadás. Izgalmas csürés-csavarás után a készülékem lencséjén megjelent az angol spiker képe.

Egy kissé homályosan, vibrálva, sőt az első percekben fejfelé fordulva, de mégis Londonból volt.

Utána egy páros jelenet következett, a fading behatására azonban a kép időnként elhalványult, majd megint felerősödött, sőt időnként fel-felrobantak az alakok. Én legalább is úgy láttam. Ezt a jelenséget ugyanis a légköri zavarok okozták.

Ezután mind jobban és jobban sikerült a készüléket tökéletesíteni úgy, hogy a Berlini adást is tökéletesen tudom venni.

Sajnos, az ilyen kísérletekre kedvezőtlen nyári időszak megakadályozott egy időre a kísérletezésben, de remélem rövidesen megint üzembe helyezhetem a készüléket.

Hogy hogyan lehetséges a távolba látás? arra egy későbbi cikkemben még visszatérek.

A világadó „K. D. K. A.“ Egymilliókétszáz ezer négyzetméter területen épült Saxonyburg közelében, Pennsylvániában az új „K. D. K. A.“ telefónia-adó, amely 6 drb. 200 kilowattos vízűtéses adócsővel Amerikából uralja a világot. Az építésnél az adótechnika minden legújabb tapasztalatát figyelembe vették. Így az antennatornyokhoz nem vasat, amelyben jelentékeny energia veszteség keletkezik, hanem cédrusfát használnak. Harminc méter magas, nyolc ily fatorony hordja az antennarendszert. A csövek hűtésére szükséges vizet egy 30x60 méteres medence szolgáltatja. A vizet külön elvárásokkal minden oldott ásványtartalomtól mentesítik.

Átütött kondenzátor csoportok javítása. Egybetartozó kondenzátorokat közös fémházba szokás építeni. Már most, ha egy kondenzátor átüt, az egész csoport használhatatlanná válik. Eldobjuk? Szó sincs róla. A fémház szélein lehallított nyelvecskéket — melyek a fedőlapot tartják — felhallítjuk, a fedőlapot levesszük, a kondenzátort meglegre tesszük, hogy a paraffin, amivel ki van öntve, felolvadjon. A paraffint ezután leöntjük és az egész csoport a fémházból kibuzható. A csoport rendszerint 1 mikrofarados egységek párhuzamos kapcsolásából áll. Az egyes egységek kötéseit egymásután bontjuk és az így szabaddá vált darabokat külön-külön megvizsgáljuk, nincsenek-e rövidzárokban. A hibásat kiemeljük. Még ezt sem dobjuk el, hanem operációba vesszük. Az átütés rendszerint egy ponton történik, ezt megkeressük. A hibás helyig levágjuk a papirozt és újból összeszereljük az egész csoportot.

Az aradvárosi zálogház ügye

A város bérlet után ismét előtérbe került

valósítja meg a zálogházat — Felállítják az állami orvosi laboratóriumot — A városi költségvetés ügye. Az új mentőautó. Dr. Radu Cornel bucaresti-i útjának eredménye

Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnök tegnap este érkezett vissza Bucarestből, ahol több napon át tartózkodott. Amint az Aradi Közlöny beszámolt róla, a város több kiemelkedő jelentőségű ügyében járt el az illetékes hivatali fórumoknál, amelyeknél Aradváros vezetőjét mindenütt figyelemmel hallgatták meg. A visszaérkezett interimár-bizottsági elnök ma délelőtt általános beszámolót adott az aradi sajtó munkatársainak bucaresti-i útja eredményeiről, amelynek során a következőket jelentette ki:

— Az egészségügyi minisztériumban az államtitkár ur előtt fejtettem ki Aradváros kívánságait a létesítendő állami orvosi laboratórium felállítására vonatkozólag. Ismertettem előtte a helyzetet, amely szerint Aradon nincs állami orvosi laboratórium és magánintézetek árdiktaturájának van a legteljesebb mértékben kiszolgáltatva. A város és az állam valamennyi egészségügyi intézményeinek 400-500 lejes árat kell fizetniük a legegyszerűbb kémiai reakciókért, amelyek a modern orvostudomány diagnózisához elkerülhetetlenül szükségesek. Ugy az államtitkár urral, mint dr. Candea temesvári egészségügyi vezérfelügyelő urral létesített megállapodás szerint már a közeljövőben a minisztérium egy speciális képzettséggel rendelkező orvost fog kinevezni, aki aztán a kezébe veheti a felállítandó laboratórium vezetését. Ami a Poliklinika áthelyezését illeti, a dolog a legjobb úton halad előre: a vezérfelügyelőség megadta az átköltöztetéshez szükséges hozzájárulását.

— A belügyminisztériumi látogatásom a város költségvetésének ügyében, sajnos, elmaradt, mert a költségvetés nem érkezett meg kellő időre bucaresti-i címre. Másikfelől is dr. Peter Iulian temesvári kerületi minisztériumi vezérigazgató ur jelenleg ugyancsak Bucarestben tartózkodik, mint a közigazgatási törvényjavaslat előkészítő bizottságának rendes tagja és ez a munkája annyira eltioglálja őt, hogy szükséges látározását egy későbbi időpontban kell megszereznünk a költségvetés számára.

— Ami az aradi mentőautó beszerzésének régi tervét illeti — mondotta Radu dr. — a

bucaresti-i autókiallításán többféle autómárkát volt alkalomom megismerkedni és különösen egy Citroen-márkájú kocsi találtam a legalkalmasabbnak. Természetesen, csakis árlejtés útján fogjuk beszerezni az autót, amelyre a város vezetőségének rendelkezésére áll 400 ezer lej.

Érdekes kijelentéseket tett Radu dr. az Aradon felállítandó zálogház tervére vonatkozólag is nyilatkozatai kapcsán.

— A városi zálogház tervére vonatkozólag, mint ismeretes, — mondotta —, a város már megszerezte a minisztériumi koncessziót. Az új városi intézmény felállításának tervét azonban megnehezítették a kamattörvény rendelkezései, amely kategórikusan 14 százalékban maximalta a fizetendő kamatot. Ujabban még 10 százalékot engedélyezett a zálogügyletekkel foglalkozó üzletek számára. A város vezetőségének álláspontja ebben a kérdésben az, hogy ha tényleg szükség mutatkoznék egy ilyen üzlem felállítására, ezt csakis bérlet útján fogja megvalósítani, mert saját maga nem foglalkozhatik egy ilyen kétélű segítség intézményesítésével.

Halálos autógázolás Pécskán

Felmentették a gázoló sofőrt.

Halálos kimeneteli autószerencsétlenség történt Pécskán. Putericu Szvetoli sofőr autójával elgázolta Debreczeni György 78 éves pécskai lakost, aki a szenvedett sérüléseibe belehalt.

A halálautó sofőrjét ma vontá felelőssége az aradi törvényszék Hutu-Ionescu-tanácsa. A tárgyalás folyamán beigazolást nyert, hogy a sofőr szabályszerűen hajtott, túlkölt, azonban az aggastyán, hogy egy szembejövő szénásszekér elől kitérjen, az autó elé ugrott s a sofőrnek már nem volt ideje fékezni. Ugyanezt megerősítette az a jegyzőkönyv is, amelyet a pécskai csendőrség vett fel a szerencsétlenség áldozatával. A bíróság nem látta beigazoltnak a sofőr bűnösségét s ezért felmentette a vád és következményei alól.

Rádió műsor.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 26.

Bucaresti. 12. Gramofon. 12.50. Gramofon. 17. Sibiceanu-zenekar. 19.20. Gramofon. 20. Lehar: A vig özvegy című operettje. — Budapest. 9.15. Hangverseny. 12. Déli harangszó. 12.05. Smirnov Szergej orosz balalaikenekarának hangversenye. 4. Novellák. 4.45. Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 5. A Magyar Cserkészszövetség műsoros délutánja. 6. Szórakoztató zene. 7.45. Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. 8.30. Az I. honvédelmi társaság zenekarának hangversenye. 9.45. Kabos Ilonka zongorahangversenye. Majd: A Weidinger-szalonzenekar hangversenye. — Bécs. 11.30. Geiger-zenekar. 18.10. Gramofon. 18.50. Gramofon. 19. Römisch-zenekar. 19.50. Jazz-dalok. 21.10. Curdino André párisi operaénekes áriaestje. 22.10. Dostal-zenekar. — Belgrád. 11.35. Gramofon. 12.35. Rádió-zenekar. 16. Gramofon. Kivánság-hangverseny. 17. Népdalok. 20. Operaátvitel Zágrábból. Utána gramofon-tánczene. — Berlin. 16.30. Fuvószene. 19. Hegedűverseny. 20. Zenekari verseny. — Heilsberg. 16.40. Szórakoztató zene. 20. Walter Kollo: Amit az asszonyok szeretnek. Operett. — Langenberg. 17. Rádió-zenekar. 22.40. Esti zene. 23.30. Jazz. — Leipzig. 19.30. Offenbach: „A toledói aranyműves“ című operettje. 21.45. Tánczene. — Róma. 17.30. Hangverseny. 20.10. Gramofon. 21. Bellini Norma című operája. — Zágráb. 20. Átvitel a zágrábi nemzeti színházból. Mascagni: Paraszbecsület. Leoncavallo: Bajazzók.

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 27.

Bucaresti. 12. Dumitrescu-zenekar. 13. Gramofon. 16. Luca-zenekar, román zene. 20.20. Gramofon. 21.

Rádiózenekar. — Budapest. 10. Róm. kath. istentisztelet. 11.15. Evangélikus istentisztelet. Majd: Az Operaház tagjából alakult zenekar hangversenye. E hangverseny szünetében: „Rádiókrónika“. Elmondja Papp Jenő. 2. Gramofonhangverseny. 4.15. A Mándits-szalonzenekar hangversenye. Majd: A Szikla-duplaférfikvartett hangversenye. 6.20. A XVI—XVII. század magyar dalai. 7.40. Vigjáték-előadás a Studióból. „Mókások“. — Majd: A Fejes-szalonzenekar hangversenye. 10.30—11.30-ig: Horváth Gyula és cigányzenekarának hangversenye. Utána: A Fejes-szalonzenekar. — Bécs. 10.30. Orgonaművek. 11.05. A bécsi szimfonikusok hangversenye. 13.05. A D'Launer schrammel-négyes hangversenye. 18. Gramofon. 18.30. Beethoven: F-moll vonósnégyes. 19. Ebenstein Viktor zongoraversenye. 20.30. Benatzky: A három muskétás című romantikus operettje. 22.30. Horváth Gyula és cigányzenekarának hangversenye Budapestről. — Belgrád. 11. Gramofon. 11.45. Cigányzene. 12.30. Rádiózenekar. 17.30. Dalok gitárkísérettel. 20. Xofonhangverseny. 21. Hauser hegedűművész hangversenye. 22.30. Rádiózenekar. — Breslau. 17.10. Bécsi zene. 19. Hangverseny Humperdinck műveiből. — Frankfurt a M. 21. Wagner: Walkür II. feje. 22.35. Tánczene. — Langenberg. 18.50. Szórakoztató műsor. 20. Offenbach: „Favart asszony“ című operettje. Majd 24-ig tánczene. — Milano. 16. Kálnán: A bajadér c. operettje. 20.45. Donizetti: Lammermoori Lucia, opera. — Prága. 9. Reggeli hangverseny Karlsbadból. 17.30. Gramofon. 22.15. Zene a Manes-é.teremből. — Varsó. 12.10. Szimfonikus Csajkovszkij-hangverseny. 14.25. Hegedűverseny. 17.35. Rendőrzenekar. 20.25. Népszerű hangverseny. 22. Budapesti benyomások. 22.30. Dalest. 23.05. Könnyű- és tánczene.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Csehszlovákia beszüntette a román búzára a beviteli engedélyeket

Nyugtalanág az aradi piacon — Meglepetéstkeltő táviratok az aradi exportcégekhez
Sürgősen szükség van a kormány intervenciójára

A mai aradi hetipiacot azok a riasztó hírek uralták, amelyek szerint a csehszlovák kormány, amely a külföldi áruk importját tudvalevőleg beviteli engedélyekhez kötötte, a tegnapi nap óta a román búzára a behozatali engedélyek kiadását beszüntette. A felhozatal minimális volt és ez a készlet is csak nyomott árak mellett kelt el. Így a buza métermázsájáért csak 250—260 lejt fizettek.

A csehszlovákiai hírek nagy nyugtalanágot keltettek az aradi piacon, mivel tudvalevő, hogy Aradmegvéből és a Bánságból a buza-export főleg Csehszlovákia felé irányul. A csehszlovákiai export mintegy fokmérője az itteni áraknak. Még emlékeztet a búzának az elmúlt heti ugrásszerű emelkedése, ami szintén annak következménye volt, hogy Csehszlovákiaiban nagy kereslet mutatkozott a romániai buza iránt.

Ma délelőtt Aradon először csak olyértelmű hírek voltak forgalomban, hogy az a bizottság, amely Csehszlovákiaiban a beviteli engedélyeket bocsátja ki, az elmúlt héten nem ülésezett és a cseh gabonakereskedők ezért nem rendelkeznek beviteli engedélyekkel. A délelőtti folyamán aztán több aradi céghez távirat érkezett a csehszlovák vásárlók részéről, amelyben értesítették romániai üzletteltelket, hogy a behozatali engedélyeket nem tudják megszerezni. Ez aztán alá látszott támasztani azt, hogy a behozatali engedélyeket nem azért nem tudják megszerezni a csehszlovákiai vásárlók, mert a bizottság szünetelteti ülésezéseit, hanem azért, mert eddig érthetetlen okból Csehszlovákia beszüntette Románia részére a beviteli engedélyek kiadását.

Értesülésünk szerint a csehszlovák kormány behozatali engedélyt kizárólag a bolgár és jugoszláv búzára ad, ami annál feltűnőbb, miután a román áruért 51 cseh koronát fizettek, a bolgárért 54-et és a jugoszlávért 56-ot, sőt többet is. Tehát mindenképpen a román árunak kellett volna konvenálnia ugyan, mint minőségben.

Mint Pozsonyból jelentik, a román búzához szükséges behozatali engedélyek hiányában a mai napon úgy a malmok, mint a kereskedők kénytelenek voltak vételektől tartózkodni, úgy hogy a mai igen gyengén látogatott tőzsdén az üzleti forgalom nem birt kialakulni. Ugyanez a jelentés arról is beszámol, hogy a jugoszláv exporttársaság ismét exekutív eladott négyszázötven vagon jugoszláv és béga búzát 59 cseh koronás áron.

A temesvári tőzsde vezetősége és a Romániai Gabonakereskedők és Exportőrök Országos Szövetségének Bánsági Köznontia egyébként ebben a kérdésben a miniszterelnökhöz, a külügyminiszterhez és a prágai román követséghez táviratot intézett, amelyben sürgős intervenciót kért. Arravaló tekintettel, hogy itt tényleg nemcsak az erdélyi és bánsági gazdaságnak, de Románia egész gazdasági életének érdekeiről van szó, a kormány legenergiusabb intervenciójára van szükség. Remélhető, hogy az a kormány, amely külön törvényt hozott a mezőgazdaság megvédésének érdekében, nem fogja elmulasztani, hogy haladéktalanul intézkedjen, akkor, amikor egy egész ország rész gabonaeportja veszélyben forog.

Lengyelországban meg akarják szüntetni a gabonakiviteli prémiumokat

— Az ősszel olcsón eladott gabonát tavasszal drágán vásárolták vissza —

Varsóból jelentik: Lengyelország volt az első, ahol német mintára rendszeresítették a gabonakiviteli prémiumokat. Az új idők eseményei azonban ott is meggingatták a hitelt a gabonaprémiumok hasznosságában és a lapok jelentése szerint komoly megfontolás tárgyát képezi a gabonaprémiumok megszüntetésének kérdése. Maguk a gazdák, akik még az augusztusi agrárkongresszus alkalmával szilárdan kitartottak a prémiumrendszer mellett, szintén ellene fordultak, miután nem látják a hozott áldozattal szemben a prémiumrendszer árjavító hatását, a kormányt pedig azon megfontolás

vezérli, hogy az idei terméseredmény mellett a múlt évi eset sokkal súlyosabb mértékben ismétlődhetik meg, amikor az ősszel olcsón eladott gabonát tavasszal kénytelenek voltak drágán visszavásárolni.

A prémiumrendszer helyettesítésére az intervenció vásárlás és a gabonajelzálogkölcsonök további bővítését vették tervbe, melyre eddig is már 50 millió zloty kedvezményes kamatozása kölcsönt fordítottak. Miután a törvény szerint a gabonaprémiumok felfüggesztését két hónappal előbb kellett közzétenni, december elejére várják a prémiumok megszüntetését.

Argetoianu expozéja

Az új költségvetés és a mezőgazdasági adósságok konvertálása.

Argetoianu pénzügyminiszternek azok a kijelentései, amelyeket az angol font válságával kapcsolatban tett és amelyekről részletesen megemlékeztünk úgy politikai, mint közgazdasági szempontból, nagy érdeklődésre tarthatnak számot. Különös fontossággal bír Argetoianu az a kijelentése, amelyben érvekkel és számokkal alátámasztva bebizonyította azt, hogy a romániai pénzügyi piacra nincsen hatással a font válsága és abban az esetben is, ha a font esése tovább tartana, Romániában csak átmeneti krízistől lehetne tartani.

Nyilatkozatának második részében bőven vázolta a kormány pénzügyi politikájának programját. Mindenekelőtt leszögezte azt, hogy a jövő évre 25 milliárdos költségvetést

készít elő az eddigi 38 milliárdos költségvetéssel szemben. Ez az első alkalom, hogy Argetoianu erről a kérdéstről nyilatkozatot adott. A nyilatkozat pedig kategorikus: „Vagy 25 milliárdos költségvetés, vagy elhagyom a pénzügyminiszteri széket”. Arról, hogy a 25 milliárdos bevétel honnan teremti elő, részletesen beszámolt a pénzügyminiszter: 24 milliárdot képeznek az állam rendes bevételei, míg egymilliárdot remél elérni a szeszmonopóliummal.

A fogas kérdés tehát nem az, hogy sikerül-e 25 milliárd lejt az államnak inkasszálnia, hanem, hogy megvalósítható-e a 13 milliárdos költségvetési redukció. A pénzügyminiszter azt mondotta, hogy „hála Istennek”, az előző kormányok költségvetései oly széles kerek között mozogtak, hogy ezt a redukciót, ha fájdalmasan is, de sikerül végrehajtani. Kétségtelen, hogy ennek a kijelentésnek politikai

Aradra érkezett
a páratlan hírnevű fizionomikus
JENNY
jónó és
gondolat-
olvasónő,
mely az egész világot bámulatba ejtette csodálatos tehetőségével.

Mióta ez a város főnőnk, itt még nem volt senki, aki öt pontosságban megközelítette volna. Az egész világot bámulatba ejtette csodálatos jóslataival és gondolatolvasásával. Egy pillantás a kézre és a szemre elegendő, hogy az emberi rejtélyt megfelle.

Számos hivatalos okmányok igazolják a jósnő széles tudását és aki bármily betegségben szenved, igyekezzen hozzám, megmondom kihez kell fordulnia eredményes gyógykezelésére céljából.

En már megjósoltam, mikor vált el a házaspár, megmondom, mit kell tenni, hogy célját elérje; megjósolom, hogy a férfi mikor nősül, kit vesz el s menyonyi hozományt kap. Ugyanezt megjósolom a nőknek is. Azoknak, akik gyermeket szeretnének, megmondom mit kell tenni és hány gyermekük lesz. Az ember sorsáról felvilágosítást adok és jó irányt adok cselekedeteiknek. Kérem a n. é. közönség pártfogását. Minden ülésnél csak egy személy van jelen. Fogadási órák: d. e. 9—12-ig és d. u. 3—8-ig Bulev. Regina Maria 12. II. emelet.

éle is van. Az előző kormányok is alkalmaztak bizonyos takarékosági intézkedéseket és ezért talán nem tulunk akkor, ha azt mondjuk, hogy Argetoianu pénzügyminiszter tulzott takarékoskodása az eleven husba fog vágja, annál is inkább, mivel feltehető a kérdés, hogy hogyan fog tudni a jelenlegi államapparátus 25 milliárdos költségvetésből existálni. Hogyan fognak tudni ebből a 25 milliárdból eleget tenni az állam oly sok irányú kötelezettségeinek akkor, amikor a hadügyi költségvetés tíz milliárdot tesz ki és 8 milliárdot kell félretenniük évenként külföldi adósságaik törlesztésére. Marad tehát össze-vissza 7 milliárd az állam-szervezet kiadásainak fedezésére. Majon elegendő lesz-e ez?

Végül pedig megemlékezett a mezőgazdasági adósságok konvertálásáról, amit már a közeljövőben szándékozik megvalósítani. Ez a kijelentés Argetoianu politikai előrelátását és a helyzet megértését igazolja. Argetoianu kijelentése, mely a legilletékesebb helyről, a pénzügyminiszter szájából hangzott el, alkalmas arra, hogy lecsillapítsa a falvak felizgatott kedélyeit és elejét vegye bármilyen demagógiának. A pénzügyminiszter megértette, hogy jó pénzügyi politikát csak rendezett belpolitikai viszonyok között lehet folytatni.

— A párisi gyarmati kiállítás látogatóinak száma május 6-tól augusztus végéig tizennyolcmilliót tett ki. Ez az eredmény jelentékenyen felülmúlja az 1867. és 1878. évi világgiallítások látogatottságát, míg körülbelül egy nivón áll az 1889. évi világgiallításal. A Gyarmati Kiállítás sikerét csupán az 1900. évi világgiallítás szárnyalja túl, amelyet tudvalevőleg — igaz, hogy két hónap alatt — összesen negyvennyolcmillió látogató keresett fel.

— Meghívó. Az Aradi Kereskedelmi Testület tagjait tisztelettel meghívjuk a vasárnap, szeptember 27-én délelőtt 11 órakor egyesületi helyiségünkben (Bul. Regina Maria 12. szám, II. lépcső I. emelet) tartandó rendes taggyűlésre. Tárgy: Elnöki megnyitó. Beszámoló az egyesület ügymenetéről. Gazdasági helyzet és munkanélküliség. Üzletberek leszállítása. Közszolgáltatási cikkek: villany, víz stb. árának leszállítása. Adók és közterhek és behajtásuk. Javaslatok és indítványok. Kérjük a tagokat, hogy a tanácskozás nagy fontosságára való tekintettel teljes számban és pontosan szíveskedjenek megjelenni. Domán Sándor elnök, dr. Szöllösi Zsigmond főtitkár.

NYILTELT.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.
Öväs.

Gréc Katalin nevű leányomért semminemű felelősséget nem vállalok, érte semmit ki nem fizetek.
Özv. Gréc Mártonné.

Szélhámos csodadoktor az Arad-nagyvárad vonalon

A csodadoktor és páciense produkálták magukat — Kihuzolt fog — Orvosság, ami mindent meggyógyít — Mikor teleplezték őket, kiugrottak a robogó vonatból.

A nagyváradi-aradi vasútvonalon olyan szélhámos működött, aminőt eddig csak a leg-távolabbi Keleten ismert a krónika. Jólétű fiatalember volt a szélhámos, aki kényelmesen elhelyezkedett az egyik vasuti fülkében, majd a következő meglepő kijelentéssel fordult utitársai felé:

— Hölgyeim és uraim, — kinek fáj a fog? Saját módszeremmel bárkinek azonnal kihuzom, meg kell azonban jegyezni, hogy módszerem minden fájdalmat teljesen kiküszöböl.

Igy szólt a fiatalember, biztatón mosolygott és táskájából műszereket és különböző orvosságot szedett elő. A fülkében mély csend fogadta a kijelentést, azonban egyszerre csak felemelkedett az egyik utas, aki hajlandónak mutatkozott arra, hogy fájós fogát kihuzassa. Az „orvos“ néhány szakértő pillantást vetett a páciensre, majd ott a robogó

vonaton munkába látott és úgy kihuzta a betegnek jelzett fogat, hogy gyönyörűség volt a többiek számára. A jól sikerült bemutatkozás ellenére sem árultak el túlzott bizalmat az utasok a vándor fogorvos módszerével szemben.

A fogorvos azonban nem esett kétségbe a nagy részvétlenségen. Különböző üvegeket szedett elő, amelyek, mint mondta, saját orvosságát tartalmazták, mely szinte csodaszereknek nevezhető, mert fogfájást és fejfájást egyaránt biztosan és főleg rövid idő alatt gyógyított ki. Ezt a szert potom áron, mindössze husz lejtért kínálta fel a nagyérdemű közönségnek. Közben azonban az utasok között is akadtak örökgyanakvó természetek, akik közül az egyik megsejtette, hogy szélhámosról van szó, felállt tehát, hogy figyelmeztesse a kalauzt. A csodadoktor, — akinek úgy látszik szereint kívül a szeme is nagyon jó volt, megneszelte a

Készülő kellemetlen fordulatot és ezért gyorsan és csodaszereinek hátrahagyásával elhagyta a fülkét, majd a további fejlemények óvatos kikérelése céljából kiugrott a robogó vonatból. Az utasok még látták, hogy ugrása sikerült és a „doktor“ futva menekült a töltés mellett húzó-dó kukoricás irányába, amelynek jótékony ölen keresett menedéket. Közben azonban elűnt az az ur is, akin a fájdalommentes csodafogházat kipróbálta.

Ekkor a fülke utasai végleg rájöttek, hogy szélhámos volt dolguk. Közben a fejfájás elleni csodaszert boldog tulajdonosai felbontották az üvegcset és megállapították, hogy az egyszerűen ecetet tartalmaz. A szakértők még azt is hozzátették, hogy nem is a legjobb minőségűt.

Igy végződött a távol Kelet stílusában dolgozó fogász kalandja az Arad-Nagyvárad közötti utszakaszon. A fülke utasai esetleg a fájós foggal, de azzal a boldog tudattal utaztak tovább, hogy végleg megmenekültek a fájdalommentes fogház minden örömetől.

A szerkesztésért
STAUBER ISTVÁN
felel

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej. vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olvas apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszlevéllel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok keljes levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésnek vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN ÓRAIG VESZÜNK FEL.

Rádiók és anódpótlók!
Rosenfeld Géza villany és rádió-szerelőnél, új Neuman-ház, Bulev. Reg. Maria 9.

LEVELEZÉS.

TEMPORA MUTANTUR — és mindenki akarja hogy férjhez menjen? Kicsike.

HÁZASSÁG.

SZERÉNYIGÉNYŰ keresztény árvalány ötvenhat hold földbirtokkal, házzal, férjhezmenne. Fényképe, címe NAGY JENŐNÉL, Budapest, Rákóczi-ut ötvenhat/B. 3054

KELELEMÉS megjelenésű urileány másfélmillió lejt meghaladó hozománnyal férjhezmenne. Megbizottja: NAGY JENŐ, Budapest, Rákóczi-ut ötvenhat/B. 3054

ALKALMAZÁS.

JAVITASI munkához kőműves segédet keresünk. Ugyanott szobafestő is keressük. Jelenkezni délután 11—12, délután 2—6 között az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

LAKÁS.

EGY, ESETLEG KÉT különbejáratu butorozott szoba direkt fürdőszobával, elegáns, garantált tiszta, esetleg teljes elátással, október 1-re olcsón kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 400

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: v. Andrassy-tér 19., a ház-mesternél. 200

KÉTSZOBÁS, konyhás I-ső emeleti lakás, a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

KÉTSZOBÁS, fürdőszobás, tiszta, féregmentes uccai lakás városháza közelében magánháznál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3213

Magánház kiadó!

Egyszer kétszobás lakással, egy egyszobás lakással, világos műhely, cementezett padlóval, nagy kerttel, dísznői nagy színnel, november 1-re kiadó. Str. Oltuz 172. 3216

Kiadó lakás

Ujaradon a hid közelében modern 4 szoba, előszoba, fürdőszoba, vízvezetékekkel. 3198
Cím: Str. Banatului (főter) 197.

VÉTELES ELADÁS.

KÉRESEK perzsabundákat, szőrme darabokat felszörmézéshez, perzsa és gyári ebéd- és futószőnyegeket, vitrineket, komódokat, szelencákat, tonet székeket, szobaberendezéseket, antik dísztárgyakat. SALGONÉ bizományi üzlete, Strada Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota.

Modern és szolid **butorok, kárpitos-árak részlegolcsóbban** letre is
Deposit: Str. Moise Nicoara 9-11

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA“

a Hungaria Nagyszálló vezetése alatt megnyílt
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
TELEFON: J. 320-30.

Minden modern kényelemmel berendezve.
Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

KALYHÁK, perzsa, nutria, mormotta bundák, boák, szőrme-darabok. perzsa-szőnyegek, ebéd- és futószőnyeg, szalon és uriszobaberendezések, vitrin, tákrók, íróasztalok, zongorák, hegedűk, festmények, dísztárgyak, storeok, függönyök, kézimunkák, antik órák, asztalok, fotel-rámák, gobelin kép stb. stb. eladók.

SALGONÉ bizományi üzlete,
Str. Horia No. 1. (Neuman-palota)

ÚJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekintendő: Bul. Reg. Maria 19., ház-mesternél.

Szüretelők! Must édes-ségének lefojtására való szer kapható:

Erdős Pál fűszerkereskedő
cégnél, Arad, v. Szabadság-tér 3.

KITÜNO, jókarban levő 2 Hltres vas-hordók eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

MACULATURA PAPIR 5 kilogramm csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

FŐTÉREN. a legforgalmasabb helyen nagy üzlethelyiség azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

A menyházai nyaralók

és kirándulók figyelmébe!

Aki jól, olcsón akar étkezni, keresse fel a KAUFMANN-vendéglőt. Kitűnő házikoszt.

Nagy üzlethelyiség

főtéren, a Minorita-templommal szemben
november 1-re kiadó.

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 250

KÜLÖNFÉLEK.

FÉRFISZOBÁ, csontszinű háló, modern teljesen kifogástalan villanylámpa, paplan párna, lenvászon ággyarnitúra teljesen új, férfi és női télikabátok olcsón eladók. Ugyanott egy különbejáratu butorozott szoba fürdőszobával október elsejére kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

HIRDESSZEN

a 46 éve fennálló

„Aradi Közlöny“-ben!